

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia angielska**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Łódzki**

Data przeprowadzenia wizytacji: **6-7 listopada 2023 r.**

Warszawa, 2023

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	29
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	42
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	48
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	53
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	55
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	56
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	59
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	61
5. Załączniki:	64
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	64
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	64
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	69
Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych	699999

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	80
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	95
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	96
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _____	105

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: dr hab. Ariadna Strugielska, członek PKA

członkowie:

1. dr Małgorzata Krzemińska-Adamek, ekspert PKA
2. dr hab. Ewa Kujawska-Lis, ekspert PKA
3. mgr Beata Opala, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Julia Bednarska, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Łukasz Łukomski, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia angielska prowadzonym na Uniwersytecie Łódzkim (dalej również: UŁ) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2023/2024. Polska Komisja Akredytacyjna po raz czwarty oceniała jakość kształcenia na powyższym kierunku.

Wizytacja w bieżącym roku akademickim przeprowadzona została zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania: z zespołem przygotowującym raport samooceny, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, z pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano oceny bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski dotyczące oceny stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów, o których przewodnicząca zespołu oraz eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	Filologia angielska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia pierwszego stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	językoznawstwo 71%, literaturoznawstwo 19%, nauki o kulturze i religii 10%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	tylko specjalność nauczycielska: 150h/7 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalności: - nauczycielska, - translatorska, - akademicka rozszerzona	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	297	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	2286-2531	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	175-180	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	180 (dla spec. naucz.: 169)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	65	-

Nazwa kierunku studiów	Filologia angielska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia drugiego stopnia	

Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}	językoznawstwo 68%, literaturoznawstwo 18%, nauki o kulturze i religii 14%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	tylko specjalność nauczycielska: 90 h/5 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	specjalności: nauczycielska, translatorska, kultura, media i komunikacja	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	112	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁴	1050-1091	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	111-120	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	120 (dla spec. naucz.: 118)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	75	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ¹
---	--

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

	kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia angielska zakładają umożliwienie studentom zdobywania i pogłębiania wiedzy z zakresu opisu i funkcjonowania języka angielskiego oraz zjawisk i procesów zachodzących w tym języku, a także wiedzy dotyczącej zagadnień powiązanych z literaturą

i kulturą angielskiego obszaru językowego. Studia na kierunku mają, w założeniu Uczelni, wykształcić u studentów szereg umiejętności i kompetencji, takich jak samodzielne, krytyczne myślenie pozwalające na formułowanie pytań i problemów (w tym powiązanych z pracą zawodową i badawczą), a także poszukiwania w sposób kreatywny rozwiązań tych problemów. Kształcenie na kierunku filologia angielska ma wreszcie przygotowywać studentów do aktywności zawodowej oraz pracy naukowej. Tak sformułowane cele kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni, zakładającymi m. in. ścisłe powiązanie prowadzonych badań z kształceniem akademickim, które ma wszechstronnie przygotować absolwentów do funkcjonowania w realiach XXI wieku. W koncepcji kształcenia na kierunku podkreśla się w istocie rolę rzetelności i samodzielności badań naukowych i przekazywanie studentom wartości z nich płynących, co następować ma przez szereg działań obejmujących uczestnictwo studentów w seminariach dyplomowych, badaniach naukowych prowadzonych przez nauczycieli akademickich i działalności kół naukowych.

Kierunek filologia angielska został przyporządkowany do trzech dyscyplin: *językoznawstwa* jako dyscypliny wiodącej (odpowiednio w 71% i 68% w przypadku studiów pierwszego i drugiego stopnia), oraz literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii (w proporcjach odpowiednio 19% i 10% w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz 18% i 14% w przypadku studiów drugiego stopnia). Fakt przyporządkowania kierunku do tych dyscyplin naukowych nie budzi zastrzeżeń, ponieważ stanowią one teoretyczne podstawy filologii. W koncepcji kształcenia podkreśla się zresztą wyraźnie potrzebę rozwijania u studentów wiedzy dotyczącej różnych subdyscyplin językoznawstwa, historii literatury krajów angielskiego obszaru językowego, zagadnień powiązanych z kulturą tych obszarów, a także zagadnień dotyczących metodologii badań w przedmiotowych dyscyplinach. Należy jednak stwierdzić, że przyporządkowanie kierunku w przytoczonej proporcji liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest niewłaściwe, ponieważ wynika z błędnie przyjętego założenia, że zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego rozwijają wiedzę studentów w zakresie dyscypliny językoznawstwo. Wiedza językowa i podbudowana teoretycznie wiedza językoznawcza nie są tożsame; kompetencja językowa w mniej więcej w równym stopniu wspiera osiągnięcie efektów uczenia się we wszystkich dyscyplinach naukowych, do których kierunek został przyporządkowany.

Koncepcja i cele kształcenia są powiązane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową we wszystkich dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. W odniesieniu do dyscypliny wiodącej prowadzi się m. in. badania w zakresie językoznawstwa kognitywnego, językoznawstwa komputerowego i korpusowego, a także fonetyki i fonologii, składni, semantyki, socjolingwistyki i pragmatyki. W dyscyplinie literaturoznawstwo prowadzone badania dotyczą m. in. teorii literatury, literatury brytyjskiej i amerykańskiej różnych okresów, w tym literatury współczesnej, a także przekładu literackiego. Badania w obrębie nauk o kulturze i religii obejmują m. in. studia feministyczne, posthumanistyczne i genderowe. Jak wskazano w koncepcji kształcenia, aktywność naukowa nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku przekłada się w sposób bezpośredni na ofertę programową kierunku, stanowiąc przede wszystkim podstawę zajęć wybieralnych, proseminariów i seminariów. Tematyka badawcza podejmowana przez pracowników jest również obecna w zajęciach obowiązkowych powiązanych z trzema dyscyplinami. Oprócz tego, w koncepcji kształcenia, jak wspomniano wyżej, założono, iż studenci będą czynnie brać udział w badaniach prowadzonych przez pracowników Instytutu Anglistyki, czego przykładem jest m. in. uczestnictwo studentów w realizacji grantu CLARIN BIZ, którego częścią było stworzenie korpusu językowego. Naturalną konsekwencją łączenia aktywności badawczej z kształceniem jest założenie, iż absolwenci

studiów drugiego stopnia będą przygotowani do podjęcia studiów doktoranckich w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, a także prowadzenia własnych badań.

Na ocenianym kierunku zaplanowano kształcenie w specjalnościach, w ramach których odbywać się ma przygotowanie zawodowe studentów. Na studiach pierwszego stopnia oferuje się trzy specjalności: *nauczycielską, tłumaczeniową oraz akademicką rozszerzoną*. W przypadku studiów drugiego stopnia studenci również mogą kształcić się na *specjalności nauczycielskiej i tłumaczeniowej*, mając oprócz nich do wyboru trzecią opcję – specjalność *media, kultura i komunikacja*. Zarówno w przypadku studiów pierwszego jak i drugiego stopnia studenci mają możliwość realizacji dwóch wybranych specjalności. O ile w przypadku *specjalności tłumaczeniowej* na obu poziomach studiów koncepcja kształcenia nie budzi zastrzeżeń, ponieważ realizacja tej specjalności stanowi w oczywisty sposób przygotowanie do wykonywania zawodu tłumacza, w przypadku pozostałych specjalności zakres przygotowania zawodowego nie jest w pełni klarowny. W odniesieniu do *specjalności nauczycielskiej*, prowadzonej w oparciu o wytyczne Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, koncepcja kształcenia implikuje, że studia pierwszego stopnia wyposażą studenta w kwalifikacje do nauczania języka angielskiego w szkole podstawowej, natomiast studia drugiego stopnia uzupełniają kwalifikacje absolwentów o te powiązane z pracą w pozostałych placówkach oświatowych, dając pełne kompetencje zawodowe. Ponadto, na stronie internetowej kierunku w opisie sylwetki absolwenta zawarto informację skierowaną do kandydatów, że po ukończeniu studiów pierwszego stopnia będą oni mogli podjąć pracę zarówno w zawodzie nauczyciela (co sugeruje pracę w szkole w systemie oświaty), jak i lektora (domyślnie w szkole językowej). Zawarto tam zatem nieprecyzyjne informacje dotyczące uprawnień, jakie uzyskują studenci realizujący tę specjalność po ukończeniu studiów pierwszego i drugiego stopnia, bowiem w świetle rozporządzenia studia pierwszego stopnia nie uprawniają absolwentów do pracy na żadnym etapie edukacyjnym (mimo realizacji części treści przewidzianych standardem); uprawnienia do pracy w szkołach w systemie oświaty nabywają dopiero absolwenci studiów drugiego stopnia realizujący kształcenie nauczycielskie, niezależnie od tego, jak treści kształcenia rozłożone zostały na poszczególne poziomy studiów. Niejasności w koncepcji kształcenia nauczycieli przekładają się na świadomość studentów o uzyskiwanych uprawnieniach, ponieważ mają oni przekonanie, że skończenie studiów pierwszego stopnia daje im uprawnienia do pracy na pierwszym i drugim etapie edukacyjnym. W odniesieniu do specjalności akademickiej rozszerzonej (studia pierwszego stopnia) i specjalności *media, kultura i komunikacja* nie podaje się jednoznacznie katalogu zawodów, do wykonywania których studenci będą przygotowani. Jednocześnie, stwierdza się, że absolwenci studiów pierwszego stopnia mogą podjąć pracę (oprócz zawodu tłumacza, nauczyciela i lektora) w takich zawodach jak edytor, dziennikarz czy pracownik biurowy, jednak studia na ocenianym kierunku nie zapewniają studentom wykształcenia umiejętności w tych zakresach. **Rekomenduje się** urealnienie katalogu zawodów i/lub obszarów zawodowych odnoszących się do specjalności akademickiej rozszerzonej oraz specjalności *media, kultura i komunikacja*.

Koncepcja i cele kształcenia zostały określone z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wybrani interesariusze zgłaszali potrzebę modyfikacji kształcenia na kierunku pod względem zakresu i intensywności zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego z uwagi na zaobserwowany niski poziom językowy praktykantów. Sugestie te, zgłaszane także przez nauczycieli akademickich, znalazły odzwierciedlenie w zwiększeniu nacisku na rozwój umiejętności językowych w zakresie języka angielskiego. Kształcenie na kierunku uległo również modyfikacjom na wniosek studentów. Przykładowo, postulowali oni wprowadzenie do programu *specjalności nauczycielskiej* treści

programowych dotyczących nauczania języka angielskiego dorosłych, co zostało w programie studiów uwzględnione.

Koncepcja kształcenia co do zasady nie przewiduje nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wyjątkiem od tej reguły są pojedyncze godziny zajęć dla specjalności nauczycielskiej, co wynika z potrzeby realizacji poszczególnych zajęć w wymiarze 30 godzin, podczas gdy w Uczelni zajęcia semestralne zazwyczaj mają wymiar 28-godzinny. W przypadku pozostałych zajęć zakłada się pomocnicze wykorzystanie platform cyfrowych w uczeniu się studentów (np. w celu przekazywania materiałów z zajęć czy przesyłania i oceniania wykonanych prac).

Efekty uczenia się są zgodne z profilem ogólnoakademickim, ponieważ akcentuje się w nich zarówno wiedzę, jak i umiejętności powiązane z aparatem pojęciowo-metodologicznym właściwym dla dyscyplin stanowiących podstawy teoretyczne filologii. Jednocześnie jednak, efekty nie są w pełni zgodne z przyjętą na kierunku koncepcją kształcenia. Po pierwsze, założono w nich zbyt szeroki zakres wiedzy, którą nabyć powinien student w toku realizacji programu studiów, o czym świadczy efekt W01: „(zna i rozumie) w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące nauk humanistycznych i ich miejsca w systemie nauk oraz ich specyfiki przedmiotowej i metodologicznej” (studia pierwszego stopnia) oraz analogiczny efekt W01 dla studiów drugiego stopnia: „(zna i rozumie) w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące specyfiki przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej”. Odniesienie się w tych efektach do ogółu nauk humanistycznych nie jest właściwe, ponieważ głównym celem kształcenia na kierunku jest umożliwienie studentom zdobycia zawansowanej (na studiach pierwszego stopnia), a docelowo (na studiach drugiego stopnia) pogłębionej wiedzy w zakresie trzech dyscyplin: językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii. Powiązaną nieprawidłowością jest odniesienie tych efektów do charakterystyki PRK o kodzie WG, o czym poniżej. Odrębną kwestią jest odzwierciedlenie w ogólnych efektach uczenia się proporcji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych. Liczba efektów, czy też odniesień do każdej z dyscyplin w poszczególnych efektach, jest dość wyrównana, a zatem rola dyscypliny językoznawstwo nie jest uwypuklona w takim stopniu, jak wynikałoby z proporcji przyporządkowania.

Efekty uczenia się dla kierunku nie są w pełni zgodne z charakterystykami drugiego stopnia typowymi dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego. Przede wszystkim, w efektach obecne są błędne odniesienia do charakterystyk o kodzie WG (zakres i głębina – kompletność perspektywy poznawczej i zależności) i WK (kontekst – uwarunkowania, skutki). W zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, poprawne są odniesienia do charakterystyk PRK dla językoznawstwa i literaturoznawstwa – efekty ogólne, w których opisano zakładaną do zdobycia wiedzę opatrzoną kodem WG, ponieważ wiedza z zakresu tych dyscyplin stanowi podstawy teoretyczne kierunku. Niepoprawnie jednak odniesiono do PRK część efektów powiązanych z trzecią dyscypliną – nauki o kulturze i religii. Efekty ogólne dla studiów I stopnia: W08 („zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące historii literatury i kultury anglojęzycznej w kontekście współczesnej cywilizacji) oraz W09 („w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące zagadnień kultury anglojęzycznej oraz współczesnej cywilizacji”), a także zbliżony znaczeniowo efekt W09 dla studiów II stopnia, powiązano jednocześnie z charakterystykami o kodach WG i WK, co prowadzi do paradoksalnej sytuacji, w której dyscyplina mająca stanowić podstawy teoretyczne kierunku, staje się kontekstem dla samej siebie. Brak konsekwencji w odnoszeniu efektów powiązanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii do charakterystyk PRK nasuwa zasadne pytania na temat roli, jaką dyscyplina ta faktycznie odgrywa na kierunku, tym bardziej, że na poziomie niektórych efektów uczenia się sygnalizuje się równoprawną rolę językoznawstwa i literaturoznawstwa,

z pominięciem trzeciej dyscypliny, czego przykładem są następujące efekty: W03 dla studiów pierwszego stopnia: „zna i rozumie złożone zależności między językoznawstwem i literaturoznawstwem a dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (historia, filozofia i inne)” oraz analogiczny efekt W03 dla studiów drugiego stopnia, czy efekt U02 dla studiów pierwszego stopnia („potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz dokonywać właściwego doboru i analizy źródeł z zakresu wybranej specjalności dyplomowej (językoznawstwa bądź literaturoznawstwa. Niejasności co do statusu dyscypliny nauki o kulturze i religii wzmacniają się w obliczu sposobu formułowania efektów dotyczących tej dyscypliny dla poszczególnych zajęć. Na przykład, efekt dla zajęć *historia i kultura brytyjska* (studia pierwszego stopnia): „student ma podstawową wiedzę o najważniejszych wydarzeniach w historii Wysp Brytyjskich, a także wybranych zagadnieniach kultury brytyjskiej, o systemie politycznym, orientację we współczesnym życiu społecznym krajów angielskiego obszaru językowego i kulturowego” czy efekt dla zajęć *historia i kultura amerykańska* (studia pierwszego stopnia): student powinien „dysponować uporządkowaną wiedzą z zakresu historii i kultury amerykańskiej” nie wskazują, by student w toku realizacji tych zajęć zdobył poziom wiedzy w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii sprecyzowany w charakterystyce WG dla tego poziomu studiów. Należy jednocześnie stwierdzić, że niekonsekwencja w określaniu stopnia opanowania wiedzy dotyczy również efektów sformułowanych dla zajęć z innych dyscyplin, czego przykładem jest efekt „student zna w podstawowym stopniu główne zagadnienia korpusowych metodologii badań językoznawczych” dla zajęć *językoznawstwo korpusowe* (studia drugiego stopnia). W kontraście do powyższej nieprawidłowości, efekty zawierające odniesienia do takich dyscyplin jak historia czy filozofia, pełniących w kształceniu na kierunku jedynie rolę subsydiarną, opatrzone kodem WG (efekt W03 dla studiów I stopnia: „zna i rozumie złożone zależności między językoznawstwem i literaturoznawstwem a dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (historia, filozofia i inne)” oraz analogiczny efekt W03 dla studiów drugiego stopnia, czy też cytowany wcześniej efekt W01, zarówno dla studiów pierwszego jak i drugiego stopnia, w którym mowa o wiedzy dotyczącej ogółu nauk humanistycznych). Nie ma jednak wątpliwości, że w zakresie dyscyplin innych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo (oraz nauki o kulturze, mimo powyżej sformułowanych wątpliwości) studenci kierunku nie osiągną zaawansowanej (pierwszy stopień) i pogłębionej (drugi stopień) wiedzy. Ponadto, sformułowane dla kierunku efekty uczenia się nie uwzględniają wszystkich elementów charakterystyk drugiego stopnia na danym poziomie. Problem ten dotyczy znów wiedzy, a konkretnie charakterystyki WK: w efektach uczenia się, zarówno dla studiów pierwszego jak i drugiego stopnia, pominięto następujące obszary – (zna i rozumie) fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości. Efekty uczenia się są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Są one również zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności kompetencje badawcze niezbędne w działalności naukowej. Ogólne efekty uczenia się dla studiów I stopnia uwzględniają umiejętności takie jak formułowanie i rozwiązywanie nietypowych problemów badawczych, umiejętności krytycznej analizy tekstów czy formułowanie i testowanie hipotez związanych z prostymi problemami badawczymi. W przypadku studiów drugiego stopnia wzięto pod uwagę wzrost kompetencji badawczych studentów. W efektach uwzględniona została wiedza z zakresu metodologii badawczych typowych dla językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii oraz głównych tendencji rozwojowych tych dyscyplin. Uwzględniono również umiejętności formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów z wykorzystaniem pojęć i paradygmatów badawczych z zakresu powyższych

dyscyplin, umiejętności tworzenia prac pisemnych z wykorzystaniem ujęć teoretycznych właściwych dla tych dyscyplin oraz wykorzystywania wiedzy do formułowania i testowania hipotez badawczych. Ogólne efekty uczenia się dla studiów pierwszego stopnia uwzględniają umiejętności komunikowania się w wiodącym języku obcym (język angielski) na poziomie C1 według ESOKJ. Jeśli chodzi o drugi język obcy, założono, że studenci osiągną poziom B2. Na studiach drugiego stopnia, według efektów uczenia się, studenci osiągną w zakresie języka kierunkowego poziom C2 w skali ESOKJ. Efekty nie przewidują natomiast komunikowania się w drugim języku obcym.

W przypadku efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć, mających na celu rozwój kompetencji językowych, nie w pełni zgadzają się one z efektami ogólnymi, a także z celami poszczególnych zajęć. Przykładowo, w efektach uczenia się dla zajęć PNJA sprawności receptywne I (studia pierwszego stopnia) założono, że student osiągnie poziom B2, przy czym poziom ten jest wymieniony jednocześnie jako wymaganie wstępne do uczestnictwa w zajęciach. Z kolei dla zajęć pisanie tekstów akademickich 1 (studia drugiego stopnia) zakłada się w efektach uczenia się („zna zaawansowane angielskie struktury gramatyczne i potrafi pisać po angielsku na poziomie C2 wg europejskiego systemu opisu kształcenia językowego (Common Reference Level)”), że studenci osiągną poziom C2 już po 1 semestrze studiów, choć według efektów ogólnych nastąpić to ma po realizacji pełnego cyklu kształcenia. **Rekomenduje się** zrewidowanie efektów uczenia się dla zajęć pod kątem projektowanych poziomów biegłości językowej, z uwzględnieniem wymagań wstępnych, a także progresji kompetencji językowych studentów w poszczególnych semestrach.

System efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia, charakteryzuje się dużym skomplikowaniem wynikającym z faktu, że został on zbudowany na kaskadowej zasadzie, tj. oprócz efektów ogólnych, odnoszących się dla całego kierunku Uczelnia zaproponowała też osobne efekty uczenia się dla poszczególnych specjalności. Efekty te mają w założeniu uszczegóławiać wybrane efekty kierunkowe i odnosić się jedynie do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych typowych dla profilu danej specjalności. Oprócz tych dwóch poziomów efektów uczenia się, sformułowano również osobne efekty dla poszczególnych zajęć. O ile sama koncepcja kaskadowości efektów uczenia się jest prawidłowa, to zdiagnozowany brak konsekwencji w stosowaniu tego złożonego systemu sprawia, że nie jest on w pełni efektywny. Taki stan rzeczy spowodowany jest następującymi czynnikami:

- 1) Efekty dla specjalności nie uszczegóławiają efektów kierunkowych pod kątem specyfiki danej specjalności, czego przykładem może być efekt U04 dla *specjalności translatorskiej* (studia pierwszego stopnia) o brzmieniu „(potrafi) dobierać źródła oraz dokonywać oceny, krytycznej analizy, syntezy oraz twórczej interpretacji informacji z tych źródeł, zwłaszcza internetowych, z wykorzystaniem najnowszych narzędzi komputerowych”. Efekt ten odnosi się do dwóch efektów kierunkowych: U08 (mówiącego o umiejętności właściwego doboru źródeł i informacji i dokonywaniu ich oceny, analizy i syntezy) oraz efektu U15 (mówiącego o umiejętności formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów i wykonywania zadań w warunkach nie w pełni przewidywalnych), stanowiąc de facto tym samym ich uogólnienie, a nie uszczegółowienie.
- 2) Efekty dla specjalności pomijają ważne elementy wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla profilu specjalności, przykładowo, nie jest jasne, dlaczego efekty dla specjalności akademickiej rozszerzonej odwołują się w zakresie wiedzy tylko do efektu kierunkowego W13 („zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące zakresu wybranej specjalności studiów”), a pomijają takie efekty jak W07, w którym mowa o znajomości zagadnień tworzących teoretyczne podstawy

interpretacji tekstów oraz metod i teorii ich krytycznej analizy” (przy czym zajęcia z zakresu literaturoznawstwa realizowane w ramach tej specjalności mają w założeniu rozwijać taką wiedzę).

- 3) Wśród osób prowadzących zajęcia, w założeniu będących autorami efektów dla zajęć, brak jest wystarczającej orientacji w systemie efektów uczenia się stworzonym dla kierunku lub system ten jest zbyt skomplikowany.

W konsekwencji, w efektach uczenia się sformułowanych dla niektórych zajęć przewidzianych dla poszczególnych specjalności obecne są odniesienia zarówno do efektów „specjalnościowych”, jak i ogólnych efektów dla kierunku, bądź też tylko samych efektów ogólnych, z pominięciem „specjalnościowych”. Przykładem tych nieprawidłowości są m. in. efekty dla zajęć *wstęp do przekładu ustnego (specjalność translatorska studia pierwszego stopnia)* czy *literaturoznawstwo 1* (specjalność akademicka rozszerzona) – w przypadku tych zajęć ponadto efekty szczegółowe błędnie odniesiono do efektów ogólnych zarówno dla studiów pierwszego jak i drugiego stopnia.

W odniesieniu do efektów uczenia się dla poszczególnych zajęć należy zauważyć jeszcze jedną nieprawidłowość, powiązaną z brakiem przejrzystości systemu efektów uczenia się dla kierunku. W przyjętym uchwałą senatu Uczelni dokumencie będącym obowiązującym programem studiów, w niekompletnych kartach poszczególnych zajęć, tzw. sylabusach skróconych, podano efekty mające w założeniu być „efektami przedmiotowymi”. Efekty te w przypadku niektórych zajęć zawarto również w pełnych sylabusach zajęć dostępnych w systemie USOS, jednak nie jest to regułą. W przypadku niektórych zajęć występują bowiem rozbieżności pomiędzy efektami dla tych zajęć podanymi w dokumencie o nazwie program studiów, a tymi zawartymi w pełnym sylabusie (przykładami zajęć, dla których zaplanowano zupełnie rozbieżne zestawy szczegółowych efektów uczenia się, a więc inne w sylabusie skróconym, a inne w pełnym, są *PNJA gramatyka praktyczna 1* dla studiów pierwszego stopnia, oraz *językoznawstwo korpusowe* czy *historia literatur anglojęzycznych* dla studiów drugiego stopnia). Powyżej zdiagnozowane problemy dotyczące stosowanego na kierunku systemu efektów uczenia się utrudniają, a wręcz uniemożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów ogólnych, a także ich skuteczną weryfikację.

Jeśli chodzi o ogólne efekty uczenia się, nie zostały one sformułowane w sposób w pełni zrozumiały. Jedną z nieprawidłowości dotyczących tych efektów jest formułowanie ich w taki sposób, że więcej niż jeden efekt odnosi się do tego samego lub bardzo zbliżonego zakresu wiedzy lub umiejętności, bądź też efekty sformułowane bardziej szczegółowo zawierają się w tych ujętych w sposób bardziej ogólnikowy. Przykładowo, dla studiów pierwszego stopnia w kategorii wiedzy podano dwa efekty (W11: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące wybranej specjalności dyplomowej” oraz W13: „w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące zakresu wybranej specjalności studiów”), które zawierają się bardzo szeroko sformułowanym, przywoływanym już kilkakrotnie efekcie W01, odnoszącym się do znajomości wybranych faktów, obiektów i zjawisk dotyczących nauk humanistycznych. Z kolei efekty W08 („zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące historii literatury i kultury anglojęzycznej w kontekście współczesnej cywilizacji) oraz W09 („w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska dotyczące zagadnień kultury anglojęzycznej oraz współczesnej cywilizacji”), nie dość, że zawierają się we wspomnianym efekcie W01, to oba odnoszą się do zachodzących na siebie obszarów wiedzy. Podobną nieprawidłowość odnaleźć można również w efektach sformułowanych dla studiów drugiego stopnia. W kategorii umiejętności niektóre efekty również są znaczeniowo zbliżone, a różnią się tylko stopniem uogólnienia. Przykładowo, efekt U02 dla studiów drugiego stopnia („potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz

innowacyjnie wykonywać zadania w nieprzewidywalnych warunkach z wykorzystaniem pojęć i paradygmatów badawczych z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii”) jest dalej uszczegóławiany w efektach U12 i U14, dotyczących tych samych umiejętności odpowiednio w odniesieniu do specjalności dyplomowej i specjalności zawodowej.

Nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów uczenia się zauważalne są także w efektach dla poszczególnych zajęć. Skutkują one trudnościami w osiąganiu efektów, ich obniżoną mierzalnością i weryfikowalnością. Poniżej wymieniono najczęstsze błędy dotyczące szczegółowych efektów uczenia się:

- Efekty dla zajęć są tożsame z efektami kierunkowymi, choć, co do zasady powinny stanowić ich doprecyzowanie i zawężenie do wiedzy, umiejętności i/lub kompetencji rozwijanych stricte na danych zajęciach. Przykładowo, efekty dla zajęć *literatura amerykańska 1 i 2* (studia pierwszego stopnia) powielają bez żadnego uszczegółowienia efekty kierunkowe W01, W08, K01, podobnie efekty zajęć *elektrodynamiczne B*. Na studiach drugiego stopnia problem taki występuje np. w przypadku zajęć *PNJA prezentacja* – efekty z kategorii umiejętności brzmią identycznie jak efekty U07 i U11.
- Efekty uczenia się dla zajęć powtarzają się w przypadku zajęć wielosemestralnych, a także innych zajęć przewidzianych programem studiów. Na przykład, efekt o brzmieniu: „zna i rozumie zjawiska dotyczące struktury współczesnego języka angielskiego” użyty został do opisu wiedzy, którą studenci zdobywają na następujących zajęciach na studiach pierwszego stopnia: *PNJA1, Pnja 2, Pnja 3, Pnja 4, Pnja 5, Pnja 6, Pnja słownictwo, Pnja wypowiedź ustna 1, Pnja wypowiedź ustna 2, Pnja wypowiedź ustna 3 i Pnja wypowiedź ustna 4, Pnja gramatyka praktyczna 1 oraz Pnja gramatyka praktyczna 2*. Na studiach pierwszego stopnia powtarzalność efektów dotyczy również zajęć *PNJA gramatyka praktyczna 3 i 4, literatura amerykańska 1 i 2 czy pisanie tekstów akademickich 1 i 2*. Na studiach drugiego stopnia tożsame efekty podano m. in. dla zajęć *PNJA 1, 2 i 3*. Formułowanie efektów dla zajęć w ten sposób prowadzi do tego, że studenci wielokrotnie osiągają efekty uczenia się, których osiągnięcie zostało potwierdzone zaliczeniem zajęć w semestrze wcześniejszym lub zaliczeniem innych zajęć.
- Efekty dla zajęć odnoszą się jednocześnie do kilku efektów ogólnych, tym samym nieprawidłowo je uszczegóławiając. Efekty te są też czasem słabo powiązane lub niepowiązane z ogólnymi efektami uczenia się, bądź odnoszą się do efektów z innego poziomu studiów. Na przykład, efekt „rozpoznawać oraz opisywać funkcjonalną strukturę języka” dla zajęć *językoznawstwo angielskie* (studia drugiego stopnia) ma w założeniu uszczegóławiać dwa efekty ogólne: 01A–1A_W05 oraz 01A–1A_W06, nie odnosząc się de facto w sposób bardziej precyzyjny do żadnego z nich, tym bardziej, że są to efekty dla studiów pierwszego stopnia, a nie drugiego stopnia. Inne efekty dla zajęć są błędnie łączone nie tylko z efektami ogólnymi z tej samej kategorii, ale z różnych kategorii, czego przykładem może być efekt „zna i rozumie złożoność i zmienność znaczeń w procesie przekładu” dla zajęć *kompetencje językowe tłumacza 1* (studia pierwszego stopnia), który ma odnosić się nie tylko do dwóch efektów wiedzy (W04 i W05), ale także do efektu U03 z kategorii umiejętności.

Efekty uczenia się dla specjalności nauczycielskiej nie zawierają kompletu efektów uczenia się określonych w standardzie z uwagi na następujące nieprawidłowości:

1. Uczelnia dowolnie przekształca i parafrazuje efekty standardu. Dzieje się tak na przykład na studiach drugiego stopnia w ramach zajęć *diagnostyka edukacyjna*, gdzie sformułowano efekt: „Realizuje skuteczne działania wspomagające uczniów szkoły ponadpodstawowej

w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych; B2.U7.”, podczas gdy efekt w standardzie brzmi: „B.2.U7. określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju”. Widać tutaj nie tylko różnice w brzmieniu i doborze słów, ale także zasadniczą różnicę opartą na określeniu podmiotu sprawczości – w efekcie z programu uczeń podejmuje decyzję, w efekcie ze standardu nauczyciel doradza uczniowi.

2. Efekty standardu są też w sposób autorski łączone ze sobą albo traktowane wybiórczo – z wykorzystaniem tylko fragmentu efektu standardu. Jest tak w sylabusie *dydaktyka przedmiotu II.1 – szkoły ponadpodstawowe* na studiach drugiego stopnia, gdzie efekt „e3. metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie języka angielskiego w szkole ponadpodstawowej, w tym zasady doboru metod nauczania i form pracy D.1.W5/ D.1.W6/ D.1.W7/ D.1.W9” przyporządkowano jednocześnie do czterech efektów standardu. W ramach tych samych zajęć założono osiągnięcie tylko pewnej części efektu D.1/E.1.W12 ze standardu ograniczając go do „e4. sposoby prowadzenia diagnozy wstępnej grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście języka angielskiego, a także sposoby wspomagania rozwoju ucznia D.1.W12”. Wprawdzie w programie przypisanie do tego efektu pojawia się jeszcze dwukrotnie, jednak dotyczy to edukacji dorosłych i nie może być traktowane jako uzupełnienie efektu ze standardu.
3. Efekty standardu są całkowicie zmienione, poza symbolem efektu, którego użycie w kartach zajęć wprowadza w błąd. Na przykład efekt D1.K8 ze standardu („kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z internetu”) nie znalazł się w katalogu efektów szczegółowych, a w zamian został sformułowany w inny sposób: „e.7 wskazuje na sposoby przestrzegania bezpieczeństwa w sieci i sam przestrzega tych zasad”.
4. Istotną nieprawidłowością jest brak efektu ze standardu dotyczącego kompetencji posługiwania się językiem polskim („C.U8. poprawnie posługiwać się językiem polskim”). Wprawdzie zamieszczono ten symbol w programie, ale w odniesieniu do efektu C.U7., który dotyczy posługiwania się aparatem emisji głosu. Pominięcie języka polskiego oznacza, że kwalifikacje do nauczania języka obcego w polskim systemie oświaty może uzyskać osoba nieposługująca się językiem polskim.

Ponadto, w katalogu efektów dla zajęć, które według deklaracji Uczelni realizują standard kształcenia nauczycieli, np. *dydaktyka przedmiotu I.2 – nauczanie języka w szkole podstawowej*, efekty uczenia się odnoszące się do innych etapów edukacyjnych niż przewidziane w standardzie, takie jak znajomość metod i technik nauczania języka angielskiego w przedszkolu i na pierwszym etapie edukacyjnym, powiązano z efektami określonymi przez ten standard.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1²(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

²W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni. Mieszczą się one w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek: językoznawstwie (jako dyscyplinie wiodącej), literaturoznawstwie oraz naukach o kulturze i religii. Nie w pełni prawidłowo określono jednak proporcje tego przyporządkowania z uwagi na niepoprawnie zdefiniowany zakres dyscypliny językoznawstwo. Przyporządkowanie kierunku w tak dużej proporcji do tej dyscypliny wynika z błędnego utożsamiania wiedzy językoznawczej z wiedzą językową. Koncepcja kształcenia powiązana jest z prowadzoną na Uczelni działalnością naukową we wszystkich trzech dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. Koncepcja kształcenia jest również zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, jednak w odniesieniu do zawodowego rynku pracy, koncepcja kształcenia nieprecyzyjnie określa zakres przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela oraz uprawnienia nabywane w tym zakresie przez absolwentów.

Efekty uczenia się są zgodne z profilem ogólnoakademickim, ale nie są w pełni zgodne z koncepcją kształcenia oraz dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, ponieważ nie uwypuklają one wiodącej roli dyscypliny językoznawstwo: ogólne założone dla kierunku efekty uczenia się odnoszą się w mniej więcej równym stopniu do wszystkich trzech dyscyplin stanowiących podstawy teoretyczne kierunku. Efekty uczenia się uwzględniają również wiedzę z dyscyplin wykraczających poza zwyczajowo przyjęte ramy filologiczne. Efekty uczenia się nie odpowiadają w pełni charakterystynom 2. stopnia właściwych poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji, odnosząc się niepoprawnie do charakterystyk WG i WK, a także nie uwzględniając pełnego ich zakresu. Na kierunku funkcjonuje szereg dokumentów dotyczących programu studiów, które są niespójne, czego przykładem jest brak kompatybilności między tzw. sylabusami skróconymi i sylabusami umieszczonymi w systemie USOS. Brak spójności zauważalny jest również w sposobie formułowania efektów uczenia się. Zaprojektowane zostały one w sposób kaskadowy, tworząc rozbudowany, nieprzejrzysty system, który nie jest na kierunku konsekwentnie stosowany. Na każdym z trzech poziomów (efekty ogólne dla kierunku, efekty dla specjalności, efekty dla zajęć) obecne są nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów. Ogólne efekty uczenia się opisują zachodzące na siebie obszary wiedzy i umiejętności, natomiast efekty dla specjalności odwołują się do efektów kierunkowych w sposób wybiórczy. Z kolei efekty szczegółowe dla poszczególnych zajęć powielają efekty kierunkowe bądź nieprawidłowo je uszczegóławiają. Ponadto, przede wszystkim w przypadku zajęć wielosemestralnych, są one powtarzalne. Powyższe nieprawidłowości w sposobie formułowania efektów uczenia się skutkują trudnościami w opracowaniu w pełni efektywnego systemu ich weryfikacji.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardzie kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) utożsamiania wiedzy z dyscyplinie naukowej językoznawstwo z wiedzą językową prowadzącą do osiągnięcia kompetencji językowej według ESOKJ oraz wynikającej z tego niewłaściwej proporcji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych; 2) niejasnego określenia w koncepcji kształcenia zakresu przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela i nadawanych uprawnień; 3) braku spójności między efektami uczenia się zawartymi w objętych programem studiów tzw. sylabusach skróconych i sylabusach opublikowanych w USOS; 4) nieprawidłowego odzwierciedlenia w efektach uczenia się dla kierunku proporcji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych;

5) niepełnej zgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK; 6) sformułowania ogólnych efektów uczenia się w sposób powtarzalny; 7) powielania efektów ogólnych w efektach szczegółowych dla poszczególnych zajęć oraz nieuszczegóławiania w sposób prawidłowy efektów ogólnych w efektach dla zajęć; 8) sformułowania szczegółowych efektów uczenia się w przypadku zajęć wielosemestralnych w sposób nieuwzględniający progresu kompetencji w kolejnych semestrach; 9) powiązania efektów uczenia się odnoszących się do innych etapów edukacyjnych niż przewidziane w standardzie z efektami określonymi przez ten standard; 10) nieuwzględnienia w programie kształcenia nauczycieli kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Określenie proporcji przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych tak, aby odzwierciedlało ono rzeczywisty udział tych dyscyplin w kształceniu na kierunku, przy jednoczesnym wyłączeniu z zakresu dyscypliny językoznawstwo wiedzy prowadzącej do osiągnięcia operacyjnych umiejętności językowych.
2. Sprecyzowanie w koncepcji kształcenia zakresu przygotowania nauczycielskiego oraz uzyskiwanych uprawnień, a także podjęcie działań informujących studentów kierunku o tych uprawnieniach.
3. Zapewnienie tych samych efektów uczenia się zawartych w objętych programem studiów tzw. sylabusach skróconych i sylabusach opublikowanych w USOS.
4. Odniesienie się w efektach uczenia się do dyscyplin naukowych w sposób adekwatny do proporcji przyporządkowania kierunku do tych dyscyplin.
5. Zapewnienie pełnej zgodności efektów uczenia się z charakterystykami PRK dla poziomu 6 i 7 (odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia), szczególnie w odniesieniu do wiedzy z zakresu dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano kierunek.
6. Zapewnienie przejrzystości systemu efektów uczenia się przyjętego dla kierunku ze zwróceniem szczególnej uwagi na efekty dla poszczególnych specjalności.
7. Sformułowanie szczegółowych efektów uczenia się w sposób specyficzny dla poszczególnych zajęć i odpowiadający ich zakresowi, nie powielając ogólnych efektów uczenia się.
8. Sformułowanie efektów uczenia się dla zajęć wielosemestralnych w sposób uwzględniający progres i zakres kompetencji przewidzianych do opanowania w kolejnych semestrach.
9. Rozdzielenie efektów będących realizacją standardu od tych, które dotyczą dodatkowych kompetencji w zakresie kształcenia na I etapie edukacyjnym oraz edukacji dorosłych.
10. Uwzględnienie w programie kształcenia nauczycieli kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu.
11. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Kształcenie na kierunku filologia angielska, zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia, obejmuje w modułach obowiązkowych treści programowe powiązane m. in z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek oraz zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego. Oprócz treści programowych realizowanych przez wszystkich studentów kierunku, zaplanowano także bloki zajęć w poszczególnych specjalnościach, mających w założeniu Uczelni stanowić przygotowanie zawodowe (*specjalność nauczycielska i translatorska* na obu poziomach studiów, oraz *specjalność akademicka rozszerzona* na studiach pierwszego stopnia, i *specjalność media, kultura i komunikacja* na studiach drugiego stopnia). W ramach studiów pierwszego stopnia studenci realizują oprócz tego różnorodne zajęcia wybieralne, które zawierają treści programowe poszerzające zakres tematyczny zajęć obowiązkowych, a także są powiązane z działalnością badawczą nauczycieli akademickich, będących jednocześnie osobami prowadzącymi proseminaria i seminaria. Program studiów drugiego stopnia przewiduje ponadto realizację bloków specjalizacyjnych, w ramach których oferowane są treści z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa mające w założeniu wspierać kształcenie dyplomowe. Uczelnia nie przedstawiła kompletnych sylabusów zajęć przewidzianych programem studiów dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku 2022/23, co związane jest z przyjętymi w Uczelni regulacjami, według których pełne sylabusy zajęć, zawierające nie tylko efekty uczenia się, ale także treści programowe, metody kształcenia i weryfikacji efektów uczenia się oraz literaturę, udostępniane są studentom w systemie USOS nie później niż na jeden miesiąc przed rozpoczęciem danego semestru. Z uwagi na fakt, że zmiany w programie studiów, które nastąpiły od przedmiotowego cyklu kształcenia nie dotyczyły wszystkich oferowanych obecnie kursów, sylabusy wielu zajęć z nowego programu są de facto tożsame z sylabusami dla poprzednich cykli i, tym samym, kompletne. Nie sprecyzowano jednak treści programowych dla niektórych zajęć pojawiających się po raz pierwszy w obecnym cyklu. Dotyczy to przede wszystkim zajęć w obrębie nowej specjalności na studiach pierwszego stopnia – *akademickiej rozszerzonej*.

Treści programowe są częściowo zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również z działalnością naukową Uczelni w tych dyscyplinach. Wątpliwości w tym zakresie nie budzą treści programowe powiązane z dyscyplinami językoznawstwo i literaturoznawstwo, zarówno w odniesieniu do studiów pierwszego jak i drugiego stopnia. W zakresie dyscypliny wiodącej treści umożliwiają studentom zdobywanie wiedzy dotyczącej takich subdyscyplin i działów językoznawstwa jak psycholingwistyka, językoznawstwo kognitywne, historyczne, analiza dyskursu, semantyka, pragmatyka, translatoryka czy glottodydaktyka. W dyscyplinie literaturoznawstwo treści programowe obejmują takie zagadnienia jak teoria literatury czy literatura różnych okresów oraz różnych obszarów angielskiego kręgu językowego. Przytoczone treści programowe są ściśle powiązane z prowadzonymi w Instytucie Anglistyki badaniami naukowymi. Treści te są ponadto zgodne z efektami uczenia się sformułowanymi dla kierunku, uwzględniającymi zakres i głębokość wiedzy oraz umiejętności właściwe dla poziomu 6. i 7. PRK odpowiednio dla studiów pierwszego i drugiego stopnia. Treści programowe w dyscyplinie nauki o kulturze i religii na studiach I stopnia mają być realizowane w ramach następujących zajęć obowiązkowych: *historia i kultura brytyjska I*, *historia i kultura brytyjska II*, *historia i kultura amerykańska*, a także w ramach niektórych zajęć wybieralnych. Jeśli chodzi o treści programowe zajęć obowiązkowych dotyczących tej dyscypliny, obejmują one głównie zagadnienia realioznawcze związane np. z systemem politycznym Wielkiej Brytanii oraz modelami społecznymi

i klasowymi, mediami, Brexitem, modą, stylami architektonicznymi, sztuką, popkulturą i edukacją. Treści te nie obejmują zagadnień związanych z teoriami kulturoznawczymi, nie sugerują również zaznajamiania studentów z terminologią ani nabywania przez nich wiedzy metodologicznej i umiejętności badawczych w zakresie nauk o kulturze i religii. W związku z tym, że powyższe zagadnienia obecne są jedynie w treściach programowych części zajęć wybieralnych, nie zapewniono wszystkim studentom osiągnięcia zaawansowanej wiedzy, która obejmuje wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące zaawansowaną wiedzę ogólną w tej dyscyplinie, co potwierdza zdiagnozowany w kryterium 1 problem dotyczący niekonsekwentnego wiązania efektów uczenia się odnoszących się do tej dyscypliny z charakterystykami WG i WK. Ponadto, w treściach programowych przytoczonych zajęć obowiązkowych obecne są zagadnienia związane z historią Wielkiej Brytanii i USA. Mimo, że niektóre efekty uczenia się zakładają (błędnie z punktu widzenia koncepcji kształcenia i przyporządkowania kierunku do dyscyplin) osiągnięcie zaawansowanej wiedzy w dyscyplinie historia, należy pamiętać, że pełni ona w kształceniu jedynie rolę kontekstową. Tym samym zapewnianie treści programowych w tym zakresie w ramach zajęć związanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii jest nieprawidłowe. Nieprawidłowości dotyczące treści programowych z dyscypliny nauki o kulturze i religii zdiagnozowano również w przypadku studiów drugiego stopnia. Wśród zajęć w modułach obowiązkowych nie przewidziano żadnego kursu zapewniającego treści programowe w tej dyscyplinie, w związku z czym przynajmniej dla części studentów nie jest możliwe osiągnięcie pogłębionej wiedzy, o której mowa w charakterystyce P7S_WG (przykładowo, student wybierający specjalność nauczycielską i decydujący się na realizację bloku językoznawczego nie będzie brał udziału w żadnych zajęciach zawierających treści z zakresu dyscypliny nauki o kulturze i religii).

Treści programowe w zakresie dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów. Obejmują one zarówno treści o charakterze podstawowym (zawarte m. in. w sylabusach zajęć takich jak *gramatyka opisowa*, *wstęp do językoznawstwa* i *wstęp do literaturoznawstwa* na studiach pierwszego stopnia oraz *językoznawstwo angielskie* i *wstęp do badań literaturoznawczych* na studiach drugiego stopnia), jak również treści bardziej zaawansowane, powiązane m. in. z wymienionymi wcześniej heteronomiami językoznawstwa czy różnymi epokami w odniesieniu do literatury anglojęzycznej. Z uwagi na powyżej sformułowane nieprawidłowości dotyczące treści programowych powiązanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii, odnoszące się do dużej zawartości treści realioznawczych i historycznych przy stosunkowo niewielkim udziale zagadnień stricte kulturoznawczych (obecne są one jedynie w treściach zajęć wybieralnych, jednak nadal w ograniczonym zakresie, ponieważ obejmują głównie zagadnienia z pogranicza literaturoznawstwa i nauk o kulturze, takie jak intertekstualność czy metody interpretacji tekstów kultury), treści w dyscyplinie nauki o kulturze i religii nie można uznać za kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów.

Treści programowe zajęć nie w pełni zapewniają uzyskanie wszystkich przewidzianych dla tych zajęć efektów uczenia się, nawet w odniesieniu do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, mimo ich kompleksowości. W dużej mierze treści programowe podane dla poszczególnych zajęć skupiają się na elementach powiązanych z wiedzą, przez co nie umożliwiają one osiąganie przez studentów przede wszystkim efektów z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. Treści te często mają charakter encyklopedyczny bądź stanowią listę omawianych chronologicznie dzieł literackich. W wielu przypadkach treści podane są ponadto w sposób bardzo lakoniczny, co sprawia, że powiązanie ich z poszczególnymi efektami dla zajęć (nawet efektami z kategorii wiedzy) jest praktycznie niemożliwe. Nieprawidłowości te ilustrują treści programowe takich zajęć jak literatura brytyjska 2 (studia

pierwszego stopnia), sformułowane w następujący sposób: „Literatura XVIII i XIX wieku: Defoe (frag.), Fielding (frag.) / Richardson (frag.) / Sterne (frag.), Blake, Wordsworth, Coleridge, Gothic Novel, Shelley / Keats, Jane Austen, Mary Shelley’s *Frankenstein*, *Wuthering Heights*, Tennyson, Dickens, Hardy / Browning, Conrad”. Podane w ten sposób treści nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów efektów z kategorii wiedzy: zna i rozumie „podstawowe metody krytycznej analizy i interpretacji tekstów literackich” (wśród treści nie ma metod krytycznej analizy tekstów, a jedynie przykłady tekstów, które mogą zostać poddane takiej analizie), „literacką angielszczyznę, co pozwala mu/jej czytać w oryginale, choć z pomocą słownika lub posługując się glosariuszem, nawet teksty z odległych epok, ponadto posiada wiedzę na temat podstawowych terminów, gatunków i okresów literackich” (założone treści programowe nie uwzględniają elementów językowych) czy umiejętności, np. potrafi „konstruować wypowiedź ustną i pisemną w sposób logiczny i zorganizowany” (w treściach nie wspomina się o tworzeniu wypowiedzi ustnych i pisemnych powiązanych z dziełami literackimi). Podobnie, w przypadku zajęć prozodia i dyskurs (studia pierwszego stopnia) treści programowe w postaci suchej listy zagadnień („1. Akcent wyrazowy. 2. Akcent zdaniowy. 3. Procesy mowy łączonej. 4. Intonacja.”) nie zapewniają osiągnięcia efektów, takich jak: „narzędzia służące do samodzielnej pracy nad wymową” (wiedza), „w płynny sposób posługiwać się wybraną odmianą języka angielskiego, stosując naturalną intonację”, „używać procesów mowy łączonej”, „rozpoznawać i analizować akcenty współczesnej angielszczyzny” (umiejętności) czy „potrafi pracować w grupie” (kompetencje społeczne). Inny przykład to treści zajęć tłumaczenie wspomagane komputerowo (studia drugiego stopnia): „Programy wspomagające proces tłumaczenia (CAT i programy audiowizualne). Tworzenie i edycja pamięci tłumaczeniowych i glosariuszy. Tworzenie napisów do filmów”. Treści te nie są powiązane z efektem „ma ogólną i uporządkowaną wiedzę z zakresu teorii przekładu zorientowaną na zastosowanie w pracy tłumacza materiałów audiowizualnych” (według podanych treści programowych zajęcia nie będą poruszać tematyki teorii przekładu).

Przykłady niepoprawnego doboru i sformułowania treści programowych pod względem ich celowego wykorzystania w osiąganiu założonych dla zajęć efektów uczenia się zaobserwować można również w przypadku wielu zajęć z zakresu *praktycznej nauki języka angielskiego* na studiach pierwszego stopnia. Zaplanowane treści programowe, podobnie jak w przypadku zajęć językoznawczych i literaturoznawczych często sformułowane są bardzo zdawkowo, niewyczerpująco w odniesieniu do celów zajęć i efektów uczenia się. Na przykład, treści programowe zajęć *PNJA* wypowiedź ustna 1 ograniczają się do następującego sformułowania: „Dwa obszary tematyczne: 1) Edukacja, 2) Zdrowie i medycyna”. Przede wszystkim, tak podane treści programowe nie sugerują, że mamy do czynienia z zajęciami mającymi w założeniu rozwijać sprawność mówienia w języku obcym, tym bardziej, że w celach zajęć czytamy, że zajęcia te „mają na celu rozwinięcie znajomości języka angielskiego, w tym poszerzenie i aktywowanie nowego słownictwa oraz struktur gramatycznych tak, aby umożliwić wypowiedź ustną na różnorodne tematy” (zaproponowane w treściach tematy z pewnością nie mogą z uwagi na swoją liczbę być uznane za różnorodne). Oprócz tego, treści te nie pozwalają na osiągnięcie większości efektów zaplanowanych dla tych zajęć, a w szczególności: zna i rozumie „wybrane fakty i zjawiska dotyczące zagadnień kultury anglojęzycznej oraz współczesnej cywilizacji” czy potrafi „planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole, jak również współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych, w celu przygotowania merytorycznej argumentacji z wykorzystaniem różnych poglądów w języku angielskim”. Brak zgodności pomiędzy proponowanymi treściami programowymi a celami zajęć i efektami uczenia się zauważalny jest także w przypadku zajęć *PNJA 1 i 2*, które w założeniu „rozwijają ogólną znajomość języka angielskiego, systematycznie pogłębiając kompetencję studentów w zakresie wszystkich sprawności językowych, rozbudowując ich

znajomość słownictwa i stwarzając okazje naturalnego efektywnego zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności w sytuacjach komunikacyjnych zarówno w mowie jak i w piśmie”. Realizacja tego celu, jak również osiągnięcie efektów uczenia się dla tych zajęć (obejmujących, zgodnie z celami zajęć, komunikowanie się w mowie i piśmie) nie są możliwe biorąc pod uwagę, że treści programowe stanowi „materiał gramatyczno-leksykalny zorganizowany tematycznie w dziedzinach: przestrzeń życiowa, komunikacja, dorastanie, rywalizacja i sukces” (w przypadku *PNJA 1*) oraz „cele i satysfakcja, przeszłość, teraźniejszość, przyszłość, handel i konsumpcja, podróże i korzenie” (w przypadku *PNJA 2*). Podobnie, dla zajęć *PNJA gramatyka 1* podano następujące treści programowe: „system czasów angielskich; czasowniki i konstrukcje modalne”, mające zapewnić studentom przez cały semestr osiągnięcie m. in. efektu „potrafi wykorzystywać sprawność uczenia się języków obcych do samodzielnego planowania i realizowania aktywności poznawczych oraz uczenia się przez całe życie w praktyce komunikacyjnej” czy „potrafi komunikować się z otoczeniem z użyciem odpowiedniego słownictwa poprzez tworzenie użytkowych prac pisemnych oraz formułowaniem wypowiedzi ustnych na tematy życia codziennego w języku angielskim”. Dla kontrastu, treści programowe większości zajęć z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego na studiach II stopnia sformułowane zostały poprawnie i wyczerpująco, oraz w sposób w odpowiadający założonym dla tych zajęć celom i efektom uczenia się. Treści te obejmują, przykładowo: „ćwiczenia z zakresu czytania ze zrozumieniem”, „rozwój słownictwa w oparciu o artykuły z gazet i czasopism anglojęzycznych”, „nauka słownictwa zorganizowana jest wokół następujących tematów: sport i zdrowie, maniery, związki, gender, szczęście”, „ćwiczenia ze słuchania i mówienia przygotowane w oparciu o materiały testowe na poziomie Cambridge Advanced, a także artykuły z gazet i czasopism anglojęzycznych oraz internetowe wypowiedzi autentyczne”, „prezentacje video i dyskusja w oparciu o nie (studenci wybierają krótkie filmy i przygotowują na ich podstawie ćwiczenia leksykalne oraz dyskusję dla grupy, następnie prowadzą ją i kontrolują)”, „symulacje egzaminu ustnego”.

Osobnym problemem w odniesieniu do treści programowych jest ich powtarzalność. Nieprawidłowość ta ma miejsce przede wszystkim w przypadku zajęć wielosemestralnych, co potwierdza problem sformułowany w kryterium 1 związany z powtarzalnością efektów uczenia się dla zajęć. Brak zróżnicowania treści programowych, podobnie, jak w przypadku efektów uczenia się, świadczy o zakładanym braku progresji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów z semestru na semestr. Przykładem takich treści programowych są te podane w sylabusach zajęć *kompetencje językowe tłumacza 1 i 2*, które zakładają rozwój tak samo opisanej wiedzy i umiejętności, a jedyną różnicą w opisie jest użycie sformułowania „dalsze rozwijanie kompetencji” w przypadku zajęć realizowanych później. Innym przykładem są następujące treści programowe: „terminologia specjalistyczna PL<>EN, język i komunikacja w urzędzie, w sądzie, w przedsiębiorstwie, nauka czytania tekstu, w tym: rozpoznawanie kontekstu, nadawcy i adresata komunikatu, wyszukiwanie informacji (źródła i ich wiarygodność), post-machine editing, warsztat tłumacza, dobre praktyki”, które obowiązują dla zajęć o zbliżonej tematyce na studiach pierwszego stopnia (*przekład tekstów specjalistycznych*), a także drugiego stopnia (*przekład specjalistyczny 1 i 2*). Podobnie, treści realizowane podczas zajęć językoznawstwo angielskie (studia drugiego stopnia) są bardzo zbliżone do treści zajęć językoznawczych realizowanych na studiach pierwszego stopnia, na co również zwrócili uwagę studenci kierunku podczas spotkania. Brak zróżnicowania treści kształcenia pomiędzy wspomnianymi zajęciami prowadzi nie tylko do konkluzji, że nie następuje u studentów wzrost kompetencji w pewnych zakresach dla zajęć realizowanych na jednym poziomie studiów, ale także, że progres ten nie zachodzi w przypadku przejścia ze studiów pierwszego stopnia na studia drugiego stopnia.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela cechują się następującymi nieprawidłowościami:

1. Są zbyt generycznie określone i nie pozwalają na pełną weryfikację ich realizacji. Np. „elementy dramy” jako jeden z pięciu zakresów treści przyjętych dla zajęć *dydaktyka przedmiotu I.2 – nauczanie języka angielskiego w szkole podstawowej*.
2. Dotyczą zagadnień ułożonych poza koncepcją kształcenia i sylwetką absolwenta – w przypadku zajęć z *emisji głosu* treści dotyczą pracy polonisty, a nie anglisty: „Ćwiczenia ortofoniczne w pracy polonisty”.
3. Nie są powiązane z efektami uczenia się w kartach zajęć, np. w zakresie zajęć *emisja głosu* uwzględniono treści dotyczące higieny życia i pracy nauczyciela, chorób zawodowych, przeciwwskazań bezwzględnych i względnych, podczas gdy żaden z trzech efektów zamieszczonych w sylabusie nie dotyczy tych zagadnień.
4. Odnoszą się, w ramach realizacji standardu, do nauczania na etapie edukacyjnym, do którego przygotowania standard nie uwzględnia np. nauczania na I etapie edukacyjnym w zajęciach *dydaktyka przedmiotu I.1 – nauczanie języka w szkole podstawowej*.

Treści są zatem nieuporządkowane i nie tworzą spójnej całości. Mimo iż treści w kartach zajęć powiązanych z realizacją standardu umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy, obejmują one jednocześnie treści odnoszące się do innych etapów edukacyjnych niż przewidziane w standardzie i tym samym nie są z tym standardem zgodne.

Czas trwania studiów został prawidłowo określony zarówno w przypadku studiów pierwszego jak i drugiego stopnia. Przypisanie punktów ECTS do zajęć i grup zajęć w planie studiów jest prawidłowe, za wyjątkiem zajęć z drugiego języka obcego na studiach I stopnia, o czym poniżej.

W ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, na studiach pierwszego stopnia studenci uzyskać mają od 175 ECTS do 180 ECTS, w zależności od wybranej specjalności, natomiast na studiach drugiego stopnia 111-120 ECTS, również zależnie od specjalności, którą realizuje student. Deklaracja ta nie jest jednak zgodna z wymiarem zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczycieli akademickich i studentów, ponieważ podane wymiary punktów ECTS stanowią całą lub prawie całą pulę punktów ECTS uzyskiwanych przez studentów w toku realizacji programu studiów (a więc z uwzględnieniem nakładu pracy własnej studenta) i nie są zgodne z wymiarem godzinowym tzw. zajęć kontaktowych. **Rekomenduje się** urealnienie liczby punktów ECTS osiąganych w ramach godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów.

Sekwencja zajęć w planie studiów jest prawidłowa. W przypadku studiów pierwszego stopnia zajęcia o charakterze propedeutycznym (np. *wstęp do językoznawstwa, wstęp do literaturoznawstwa, gramatyka opisowa*) umiejscowione są w planie studiów w semestrach 1-3, poprzedzając tym samym zajęcia o bardziej szczegółowym i zaawansowanym charakterze (np. *gramatykę kontrastywną, wiedzę o przyswajaniu i nauczaniu języka* czy większość kursów z zakresu literatury brytyjskiej i amerykańskiej), stanowiąc dla nich podbudowę teoretyczną. Zajęciom z zakresu *praktycznej nauki języka* poświęcono największą liczbę godzin i punktów ECTS w pierwszych semestrach studiów, co jest również uzasadnione z punktu widzenia stopniowo rosnącego stopnia skomplikowania treści programowych (głównie z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, ale również zajęć w specjalnościach, np. dotyczących umiejętności translacyjnych) zaplanowanych do realizacji w semestrach późniejszych, a także z uwagi na następujący na II roku studiów wybór specjalności. W przypadku studiów drugiego stopnia studenci mają możliwość kontynuacji części specjalności realizowanych na studiach pierwszego stopnia, przez co oba poziomy studiów stanowią

komplementarną całość. W pierwszym semestrze zaplanowano zajęcia w zakresie części dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek (z zastrzeżeniami, o których mowa powyżej w kryterium 2, dotyczącymi powtarzalności treści programowych w przypadku zajęć językoznawstwo angielskie oraz ich braku w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii), realizowane przez wszystkich studentów, co stanowić ma przygotowanie do realizacji kształcenia w specjalnościach oraz do kształcenia dyplomowego w dwóch dyscyplinach: językoznawstwo i literaturoznawstwo. Sposób rozplanowania zajęć sprzyja więc realizacji treści kształcenia i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się właściwych dla kierunku.

Kształcenie na kierunku odbywa się w formie wykładów, konwersatoriów, proseminariów, seminariów, warsztatów i tutoringu. Proporcje zajęć realizowanych w poszczególnych formach nie wzbudzają zastrzeżeń. Zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia przeważają formy zajęć sprzyjające aktywnej postawie studenta (głównie konwersatoria). W tej formie realizowane są m. in. zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego i zajęcia specjalnościowe (za wyjątkiem specjalności nauczycielskiej, gdzie przewidziano zajęcia m. in. w formie ćwiczeń metodycznych).

Program studiów umożliwia studentom wybór zajęć w wymiarze 65 ECTS (studia pierwszego stopnia) oraz 75 ECTS (studia drugiego stopnia), w związku z czym wymóg, zgodnie z którym program studiów powinien umożliwić studentom wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, został formalnie spełniony. Na kierunku oferuje się różnorodne typy zajęć wybieralnych. Przykładowo, na studiach pierwszego stopnia w planie studiów przewidziano zajęcia elekttywne, prowadzone przez osoby prowadzące również seminaria dyplomowe (zajęcia te mają na celu wprowadzenie studentów w tematykę seminariów), zajęcia fakultatywne, powiązane głównie z tematyką badań prowadzonych przez nauczycieli akademickich, oraz zajęcia uzupełniające, które tematycznie są kontynuacją zajęć obowiązkowych w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. Oprócz tego na obu poziomach studiów do zajęć wybieralnych zalicza się proseminaria i seminaria, a także zajęcia z grupy S (zajęcia w specjalnościach), zajęcia z grupy C (zajęcia ogólnouniwersyteckie) oraz zajęcia z grupy B (zajęcia ogólnowydziałowe). Należy zwrócić uwagę na fakt, że system zajęć wybieralnych, mimo swojej atrakcyjności pod względem zróżnicowania treści programowych, jest nadmiernie skomplikowany, co potwierdzono zarówno na spotkaniu z osobami przygotowującymi raport samooceny, jak i ze studentami, którzy nie mają orientacji w różnicach pomiędzy poszczególnymi typami zajęć wybieralnych. Pracownicy kierunku zgadzają się, że różnice te są dość subtelne (np. między zajęciami elektywnymi i fakultatywnymi), a niektóre grupy zajęć (np. zajęcia ogólnowydziałowe) często nie są uruchamiane. **Rekomenduje się** w związku z powyższym wprowadzenie przejrzystego i zrozumiałego, zarówno dla studentów, jak i nauczycieli akademickich systemu zajęć wybieralnych, przy zachowaniu wymogu formalnego dotyczącego wymiaru tych zajęć.

Program studiów pierwszego i drugiego stopnia obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach językoznawstwo, literaturoznawstwo oraz nauki o kulturze i religii w ustawowo wymaganym wymiarze. Jednocześnie jednak, Uczelnia nieprawidłowo powiązała z dyscypliną naukową językoznawstwo zajęcia z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego (na studiach pierwszego i drugiego stopnia) oraz zajęcia z języka obcego (na studiach pierwszego stopnia). **Rekomenduje się** wyłączenie w programie studiów tych zajęć z zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek.

Program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie języka angielskiego do poziomu C1 w przypadku studiów pierwszego stopnia, oraz C2 w przypadku studiów drugiego stopnia. Dodatkowo, na studiach pierwszego stopnia oferowane są zajęcia poświęcone rozwijaniu znajomości

drugiego języka obcego nowożytnego (niemiecki, francuski, hiszpański, rosyjski i język polski jako obcy), doprowadzające w założeniu do poziomu B2. Zajęciom tym przypisano 8 punktów ECTS, co przekłada się na 112 godzin z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz pracę własną (w niesprecyzowanym w sylabusie wymiarze, jednak przy założeniu, że 1 ECTS to 30 godzin nakładu pracy studenta, nakład pracy własnej można oszacować na 128 godzin). W przypadku rozpoczęcia nauki tych języków od początku, co ma miejsce przynajmniej dla części studentów, nie jest możliwe osiągnięcie poziomu B2 założonego w efektach uczenia się dla kierunku, ponieważ, według wytycznych ESOKJ, progres od poziomu 0 do poziomu B2 wymaga co najmniej 500 godzin nakładu pracy ucznia/studenta, co odpowiada co najmniej 16 punktom ECTS. **Rekomenduje się** wprowadzenie stosownej zmiany w programie studiów uwzględniającej realne możliwości osiągnięcia zakładanego poziomu zaawansowania i/lub ustalenie wymagań wstępnych dla studentów w zakresie drugiego języka.

Zajęcia powiązane z dziedziną nauk społecznych obecne są w programie studiów jedynie dla *specjalności nauczycielskiej*. W przypadku studiów pierwszego stopnia zajęcia z dziedziny nauk społecznych obejmują *podstawy psychologii rozwojowej* (2 ECTS), *komunikację w edukacji* (2 ECTS), *organizację pracy szkoły z prawem oświatowym* (1 ECTS), *podstawy pedagogiki* (2 ECTS) oraz *specjalne potrzeby edukacyjne* (2 ECTS). Na studiach drugiego stopnia zaplanowano tylko jeden kurs w dyscyplinie psychologia (*psychologia dla nauczycieli*, 2 ECTS). W odniesieniu do pozostałych specjalności, w programach studiów, zarówno pierwszego jak i drugiego stopnia, nie zaplanowano żadnych zajęć z dziedziny nauk społecznych. Tym samym, wymóg zapewnienia studentom kierunku z dziedziny nauk humanistycznych co najmniej 5 ECTS w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych został spełniony jedynie w przypadku specjalności nauczycielskiej na studiach pierwszego stopnia.

Program studiów obejmuje niewielki wymiar zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość i obecne są one tylko w przypadku specjalności nauczycielskiej, w ramach której realizuje się zajęcia w wymiarze 15 lub 30 godzin semestralnie (w przypadku pozostałych zajęć w programie studiów wymiar ten to 14 lub 28 godzin). Zajęcia w tej specjalności realizowane są zdalnie jedynie wtedy, gdy w danym semestrze jest mniej niż 15 dni zajęciowych w dany dzień tygodnia. W tym trybie odbywa się zatem najwyżej jedno spotkanie semestralnie dla każdego z zajęć, a stosowna informacja na ten temat jest zawarta w sylabusach. W związku z powyższym należy stwierdzić, że wymiar zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest zgodny z wymaganiami w tym zakresie, tj. nie przekracza 75% ogólnej liczby punktów ECTS.

Zgodnie z przygotowanym przez Uczelnię zestawieniem, do wykonywania zawodu nauczyciela, sumarycznie na studiach pierwszego i drugiego stopnia, przygotowują zajęcia zorganizowane w Uczelni w wymiarze 930 godzin i 42 ECTS, w tym na studiach pierwszego stopnia 480 godzin i 29 ECTS, a na studiach drugiego stopnia 240 godzin i 13 ECTS. Liczba godzin i punktów ECTS przewyższa wytyczne podane w standardzie. Nie wszystkie z tych zajęć służą w pełni realizacji standardu kształcenia nauczycieli. Są to na przykład zajęcia *dydaktyka przedmiotu I.2 - nauczanie języka w szkole podstawowej*, gdyż służą one zapoznaniu studentów z metodami i technikami nauczania języka angielskiego w przedszkolu i na pierwszym etapie edukacyjnym, zgodnie z deklaracją w sylabusie. Ponadto, zauważyć należy, iż mimo że Uczelnia zadeklarowała realizację niektórych zajęć poza standardem, np. dydaktyki przedmiotu II.2 – nauczanie dorosłych, dydaktyki przedmiotu I.3 – nauczanie języka na I etapie edukacyjnym i in., zajęcia nieprawidłowo zawierają bezpośrednie odwołania do efektów standardu poprzez powoływanie się na ich konkretne symbole, w taki sam sposób, jak uczyniono to z zajęciami deklarowanymi jako realizacja standardu. W konsekwencji, nie ma możliwości oceny jaka liczba godzin i punktów ECTS dla zajęć zorganizowanych w Uczelni służy realizacji

standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, ponieważ w przypadku wszystkich zajęć ma miejsce przyporządkowanie do standardu.

Uczelnia prawidłowo wykazała, w ramach realizacji standardu, zajęcia zintegrowane z realizacją praktyk. Problemem jest jednak, że te zajęcia zintegrowane mają być z praktykami, które są „ruchome” w programie. Każdorazowo termin praktyk ustala opiekun, nie ma więc organizacyjnej możliwości, aby zaistniała integracja pomiędzy wskazanymi zajęciami a praktyką. Ponadto, Uczelnia nie określiła zakresu tej integracji w programie zajęć ani w innych dokumentach programowych. **Rekomenduje się** uwzględnienie w programie zakresu i formy integracji zajęć z praktyką zawodową w ramach grupy B. Sekwencja zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie jest właściwa. Poza problemem opisanym powyżej, dotyczącym praktyk, o których szerzej będzie mowa w kryterium dedykowanym praktykom, obserwuje się także inne nieprawidłowości w sekwencji zajęć. Przygotowanie psychopedagogiczne w ramach grupy B koncentruje się w semestrze 4, gdzie zaplanowano m.in. *podstawy psychologii rozwojowej* oraz *podstawy pedagogiki*, stanowiące *sui generis* wstęp do specjalności nauczycielskiej i wprowadzenie do środowiska szkolnego. Tymczasem, logicznie po nich następującą dydaktykę szczegółową w większości wykazano w semestrze wcześniejszym – trzecim. Taka sekwencja nie umożliwia studentowi właściwej progresji kompetencji w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach jest zgodny z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia określonym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy.

Metody kształcenia na poziomie deklaracyjnym są różnorodne i obejmują zarówno metody podające, jak i problemowe i aktywizujące. Metody dydaktyczne są dobierane pod względem celów zajęć i ich formy, przykładowo, wykłady najczęściej prowadzone są metodą podawczą, często przy wsparciu narzędzi multimedialnych, a także z elementami dyskusji. W trakcie konwersatoriów wykorzystuje się głównie metody aktywizujące i problemowe, takie jak metody heurystyczne, w tym burza mózgów, pogadanka, dyskusja, praca z tekstem, praca w parach i grupach z elementami warsztatowymi czy praca projektowa. Tak dobrane metody uwzględniają najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się, obejmujące narzędzia multimedialne i komputerowe (w tym korpusy językowe czy narzędzia CAT).

Założono, że w zależności od specyfiki danych zajęć stosowane powinny być kombinacje różnych metod, pozwalających na osiągnięcie różnych efektów (angażowanie studentów intelektualnie, przyciąganie ich uwagi, integrowanie grupy w pracy nad wspólnym zadaniem, ale również wspomaganie ich samodzielności) i to założenie faktycznie zauważalne jest w sylabusach zajęć (przykładowo, dla zajęć edycja i konwersja tekstu, studia pierwszego stopnia, podano następujące metody dydaktyczne: „Zajęcia warsztatowe z wykorzystaniem prezentacji oraz ćwiczeń realizowanych we własnym zakresie na podstawie materiałów (w tym wideo) zamieszczonych online. W trakcie zajęć stosowane będą podstawowe metody dydaktyczne: praca indywidualna, w grupach, analiza grupowa, analiza przypadku, peer correction”. Założenia programu studiów dotyczące metod kształcenia nie są jednak w pełni realizowane podczas zajęć: hospitacje zajęć wykazały, że stosowane metody są mało zróżnicowane. Nawet podczas konwersatoriów, będących z założenia zajęciami mającymi najbardziej aktywizować studentów, studenci są jedynie w niewielkim stopniu angażowani w uczestnictwo. Podczas zajęć dominuje metoda wykładu konwersatoryjnego (z niewielkim aktywnym udziałem pojedynczych studentów), a jeśli chodzi o techniki i formy pracy, przeważa praca całą grupą.

Rekomenduje się większe zróżnicowanie metod i technik nauczania na poziomie realizacji zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem sposobów zwiększania aktywnego uczestnictwa studentów.

W kształceniu wykorzystywany jest potencjał kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Wykorzystywane przez Uczelnię narzędzia i platformy internetowe służą obecnie głównie jako narzędzia wspierające prowadzenie zajęć w trybie stacjonarnym. Wykorzystywane są one jako platformy wymiany materiałów dydaktycznych oraz komunikatory ułatwiające przekazywanie informacji pomiędzy studentami i nauczycielami akademickimi. Narzędzia te wykorzystywane są także do komunikacji indywidualnej ze studentem podczas tutoringu czy wymian zagranicznych.

Przyjęte na kierunku formy zajęć, jak i wykorzystywane przez wykładowców metody dydaktyczne umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej oraz udziału w pracach w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka angielskiego na poziomie C1 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz C2 w przypadku studiów drugiego stopnia, a także drugiego języka obcego na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia.

Ponadto, metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu uczenia się, także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Studentom z niepełnosprawnością umożliwia się uczestnictwo w zajęciach z udziałem asystenta lub tłumacza języka migowego, uczestnictwo w trybie zdalnym w zajęciach prowadzonych stacjonarnie, czy organizację zajęć w trybie indywidualnym. Metody kształcenia pozwalają zatem na włączanie osób z niepełnosprawnością do normalnego procesu kształcenia, przy jednoczesnej indywidualizacji ścieżki dydaktycznej.

Metody i techniki kształcenia na odległość, w przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (kompetencje tłumaczeniowe i nauczycielskie) wykorzystywane są pomocniczo.

Do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują praktyki zawodowe w wymiarze 120 godzin i 6 ECTS na studiach pierwszego stopnia i 90 godzin oraz 5 ECTS na studiach drugiego stopnia, co jest realizacją wymogów standardu z niewielkim nadstatkiem. Na poziomie studiów pierwszego stopnia praktyki prawidłowo powiązano z kształceniem psychopedagogicznym w liczbie 30 godzin i 1 ECTS, jednakże zakresu zintegrowania nie opisano w programie, o czym już była mowa.

Efekty uczenia się dla praktyk są wybiórcze, parafrazowane i niekompletne a treści programowe nie są z tymi efektami prawidłowo powiązane i nie w pełni umożliwiają ich osiągnięcie.

W celu weryfikacji efektów uczenia się Uczelnia wykorzystuje: arkusz ewaluacyjny lekcji w czasie praktyki, recenzję działalności dydaktyczno-wychowawczej praktykanta w szkole oraz arkusz ewaluacyjny praktykanta w czasie praktyki dydaktycznej ciągłej. Wypełnia je nauczyciel-opiekun w miejscu praktyki – szkole różnego typu. Metody te podlegają ocenie w ramach kryterium 4.

Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych nauczycielskich nie są w pełni. Nie w pełni prawidłowy jest dobór miejsc odbywania praktyk oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów praktyk, które nie są zgodne z wymogami standardu. Opis programu wskazuje bowiem na poradnie psychologiczno-pedagogiczne i inne placówki systemu oświaty udzielające wsparcia uczniom, rodzicom, opiekunom i nauczycielom, a także na opiekunów – pedagogów i psychologów zatrudnionych nie tylko w szkołach, ale też w innych placówkach systemu oświaty np. w poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się, tj. rozplanowanie zajęć jest w dużej mierze zgodna z zasadami higieny pracy, umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu

przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się i pozwala studentom na równomierne rozłożenie wysiłku w czasie. Studenci (w szczególności studiów drugiego stopnia) potwierdzają fakt układania planu zajęć w sposób przemyślany i dogodny dla nich. Jednakże w przypadku studiów pierwszego stopnia niektórzy studenci zwracają uwagę na dość dużą liczbę okienek i tendencję planowania zajęć w taki sposób, że rozpoczynają się one około południa, a kończą wieczorem, co jest dla nich uciążliwe (tendencja ta została potwierdzona w raporcie samooceny i wynika, według Uczelni, z potrzeby równomiernego korzystania z ograniczonej liczby sal zajęciowych). **Rekomenduje się** uwzględnianie głosu studentów w trakcie układania harmonogramu zajęć.

Czas przewidziany na sesje egzaminacyjne jest prawidłowy, a okres przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia ich weryfikację oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie specjalizacji nauczycielskiej jest zgodna z regułami i wymaganiami dotyczącymi sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy. Problemem jest jednak brak stałego harmonogramu realizacji praktyk.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kierunek przyporządkowany został do trzech dyscyplin: językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii. Z uwagi na brak niektórych sylabusów dla obecnie realizowanego programu studiów treści programowe są niekompletne, nie mniej w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa są one zgodne z koncepcją kształcenia, efektami uczenia się, kompleksowe oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w tych dyscyplinach, jak również wyniki działalności naukowej Uczelni. W zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii treści programowe tylko częściowo odpowiadają koncepcji kształcenia i efektom uczenia się oraz nie są kompleksowe. Obejmują głównie zagadnienia powiązane z realioznawstwem oraz historią krajów angielskiego obszaru językowego, a pomijają teorie kulturoznawcze, kluczowe pojęcia i metodologię badań kulturoznawczych. Treści te nie zapewniają wszystkim studentom osiągnięcia wiedzy w zakresie tej dyscypliny odpowiadającej właściwym dla studiów poziomom PRK. Treści programowe ponadto nie są sformułowane w pełni prawidłowo – w przypadku wielu zajęć podane są lakonicznie i nieprecyzyjnie. Ponadto, są one powtarzalnie w przypadku zajęć wielosemestralnych oraz zajęć o zbliżonej tematyce, również w przypadku zajęć realizowanych na dwóch osobnych poziomach studiów. Treści tym samym nie pozwalają na osiągnięcie wszystkich założonych dla zajęć, a w konsekwencji dla kierunku efektów uczenia się.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela obejmują treści, które nie zostały zawarte w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć prowadzonych

z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS nie jest zgodna z wymaganiami zarówno na studiach pierwszego stopnia jak i na studiach drugiego stopnia.

Na *specjalności nauczycielskiej*, harmonogram realizacji programu studiów nie jest zgodny z wymogami standardu. Z kolei, formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności. W mniejszym stopniu motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się, w tym w zakresie nauczania i uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) braku kompletności treści programowych; 2) braku treści programowych powiązanych z dyscypliną nauki o kulturze i religii umożliwiających osiągnięcie przez studentów właściwego poziomu wiedzy zdefiniowanego w charakterystykach PRK; 3) braku kompleksowości treści programowych; 4) braku treści programowych z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego umożliwiających osiągnięcie założonych dla tych zajęć efektów uczenia się; 5) doboru treści programowych, które nie zapewniają osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć, a w konsekwencji ogólnych efektów uczenia się dla kierunku; 6) powtarzalności treści programowych dla różnych zajęć, w tym zaplanowanych do realizacji na różnych poziomach kształcenia; 7) włączenia w zakres treści programowych służących realizacji standardu kształcenia nauczycieli treści, które nie są z tym standardem powiązane i nie służą jego realizacji; 8) braku w programie studiów zajęć w dziedzinie nauk społecznych w wymaganym wymiarze punktów ECTS; 9) nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie kompletności treści programowych.

2. Zapewnienie treści programowych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii gwarantujących osiągnięcie przez wszystkich studentów efektów uczenia się odnoszących się do tej dyscypliny, powiązanych z odpowiednim poziomem PRK.
3. Modyfikacja treści programowych w zakresie dyscypliny nauki o kulturze i religii tak, aby nabrały kompleksowego charakteru.
4. Zapewnienie treści programowych z zakresu praktycznej nauki języka angielskiego na studiach I stopnia umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się w tym zakresie.
5. Dobór treści programowych umożliwiających osiągnięcie efektów uczenia się dla zajęć we wszystkich kategoriach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
6. Zróżnicowanie treści programowych zajęć wielosemestralnych oraz zajęć o zbliżonej tematyce tak, aby zapewnić progresję wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów w poszczególnych semestrach, a także na różnych poziomach studiów.
7. Wyłączenie z treści programowych zajęć służących realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela treści, które tego standardu nie dotyczą.
8. Zapewnienie w programie studiów zajęć z zakresu nauk społecznych w wymiarze co najmniej 5 punktów ECTS dla wszystkich specjalności.
9. W przypadku praktyk dla specjalności nauczycielskiej, przypisanie do nich efektów uczenia się zgodnych ze standardem i zapewnienie treści programowych umożliwiających ich osiągnięcie.
10. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia na kierunek filologia angielska jest posiadanie świadectwa dojrzałości (stara lub nowa matura), matury międzynarodowej (IB), matury zagranicznej lub matury europejskiej (EB) i wprowadzono odpowiednie przeliczniki ocen na punkty dla każdego rodzaju. W postępowaniu kwalifikacyjnym decyduje liczba uzyskanych punktów w odniesieniu do ocen z języka angielskiego, polskiego, innego języka rodzimego (w zależności od typu matury) oraz dodatkowo (ale nie obligatoryjnie) języka łaćńskiego i kultury antycznej oraz drugiego języka obcego. Premiowane jest zdawanie przedmiotów konkursowych na poziomie rozszerzonym i matury dwujęzycznej. Finaliści i laureaci Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Angielskiego przyjmowani są z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego. Cudzoziemcy zobowiązani są przedłożyć dokument poświadczający znajomość języka wykładowego danego kierunku studiów na poziomie B2. Zasady rekrutacji są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się na studiach pierwszego stopnia.

Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia na kierunek filologia angielska jest posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia w zakresie filologii angielskiej lub dyplomu ukończenia studiów licencjackich, inżynierskich, magisterskich w innym zakresie oraz znajomość języka angielskiego na poziomie C1 potwierdzona certyfikatem. W drugim przypadku odbywa się rozmowa kwalifikacyjna w języku angielskim, dotycząca jednej z dziedzin, do wyboru przez kandydata: metodyka nauczania języków obcych, językoznawstwo, język angielski – zastosowania, literatura krajów angielskiego obszaru językowego, kultura krajów angielskiego obszaru językowego,

teoria i praktyka przekładu. O przyjęciu na studia decyduje suma punktów uzyskana w konkursie dyplomów (50%) i rozmowie kwalifikacyjnej (50%). Co do zasady kryteria są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają odpowiedni dobór kandydatów. Zasady rekrutacji dopuszczają jednak odstępnie od rozmowy kwalifikacyjnej. W praktyce od 10 lat rozmowy kwalifikacyjne nie były przeprowadzane, ponieważ liczba kandydatów była niższa niż limit miejsc. Oznacza to, że na studia drugiego stopnia przyjmowani są kandydaci wyłącznie na podstawie dyplomu ukończenia studiów pierwszego lub drugiego stopnia oraz znajomości języka angielskiego na poziomie C1. Takie kryteria i praktyka rekrutacyjna nie gwarantują, że kandydat będzie posiadał wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie 6 PRK w zakresie wszystkich dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek studiów, tj. językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk o kulturze i religii.

Zasady rekrutacji są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku filologia angielska.

Zasady rekrutacji zapewniają osobom z niepełnosprawnością pełny udział w procesie rekrutacji, który odbywa się drogą elektroniczną, a zasady nie zawierają żadnych elementów wykluczających takie osoby. Ponadto oferowane są formy pomocy osobom z niepełnosprawnościami w czasie postępowania rekrutacyjnego, które ustalane są indywidualnie na wniosek kandydata za pośrednictwem Akademickiego Centrum Wsparcia.

Warunki rekrutacji nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. **Rekomenduje się** uwzględnienie powyższych informacji w informacjach dotyczących rekrutacji.

Uczelnia wprowadziła procedury dotyczące potwierdzenia efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia. W Uczelni powołany jest Uczelniany Zespół ds. Potwierdzania Efektów Uczenia Się, a jednym z jego zadań jest weryfikacja prawidłowości realizacji procesu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Funkcjonuje także Wydziałowy Zespół ds. Potwierdzania Efektów Uczenia Się, odpowiedzialny m.in. za opracowywanie, dokonywanie okresowych przeglądów i aktualizowanie szczegółowych zasad potwierdzania uzyskania efektów uczenia się. Procesem weryfikacji zajmuje się komisja weryfikująca efekty uczenia się, w skład której wchodzi kierownik kierunku, nauczyciele akademicki weryfikujący poszczególne efekty oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Procedura wszczynana jest na indywidualny wniosek kandydata, a wstępna weryfikacja dokumentów należy do doradcy edukacyjnego. Każdorazowo komisja sporządza wykaz potwierdzonych efektów uczenia się i odpowiadające im efekty kierunkowe, wraz z wykazem przedmiotów i przypisanych im punktów ECTS i ocen uzyskanych w procesie potwierdzania efektów uczenia się. Dla każdego efektu określana jest metoda jego weryfikacji, skala ocen i metoda wyliczania oceny końcowej. Procedury te zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Regulamin studiów Uczelni gwarantuje studentom korzystającym z programów mobilności (Erasmus+, Edukacja, NAWA, MOST lub innych realizowanych w ramach porozumień, w tym w ramach sieci UNIC) możliwość przenoszenia i uznawania wyników (punktów ECTS i ocen) uzyskanych w innych uczelniach, krajowych i zagranicznych. Studenci przenoszący się do UŁ z innej uczelni krajowej lub zagranicznej również mogą mieć uznane uzyskane osiągnięcia (w tym punkty ECTS i oceny) w zakresie, w jakim odpowiadają one efektom uczenia się wymaganym na kierunku. Merytorycznego rozliczenia dokonuje

Dziekan, a w Regulaminie studiów nie określono szczegółowej procedury dotyczącej identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni. **Rekomenduje się** doprecyzowanie, w jaki sposób dokonywana jest identyfikacja efektów uczenia się oraz ocena ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady i procedury dyplomowania zostały opisane w kilku dokumentach. Zgodnie z Regulaminem studiów proces dyplomowania obejmuje: a) wybór wykładów monograficznych, zajęć specjalistycznych i seminariów związanych z tematem pracy dyplomowej, b) pracę dyplomową, c) egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa potwierdza osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się wskazanych na odpowiednim seminarium dyplomowym i jest przedstawiona w formie pisemnej monografii, rozprawy, eseju, bądź projektu. Na kierunkach prowadzonych w językach obcych, studenci przygotowują pracę dyplomową w języku obcym, w którym prowadzone są studia. Szczegółowe zasady dyplomowania na Wydziale Filologicznym UŁ doprecyzowują jakie elementy zawierać powinny prace dyplomowe w zależności od ich formy oraz na jakim poziomie językowym powinny być napisane. Pisemne prace licencjackie powinny odpowiadać podstawowym normom tekstu naukowego i zawierać spis treści, wstęp (wyjaśnienie tematu i celu pracy, najważniejszych aspektów stanu badań i wskazanie zastosowanej metody), część merytoryczną z podziałem na rozdziały, zakończenie (wnioski), aneks (alternatywnie), bibliografię. Zgodnie z tym dokumentem studenci kierunków neofilologicznych powinni wykazać się znajomością języka obcego na poziomie B2+. Dokument ten określa co może stanowić pracę licencjacką przygotowywaną metodą projektu, przy czym powinien on składać się z dwóch części: prezentacji efektów działań praktycznych lub ich dokumentacji oraz części opisowo-krytycznej obejmującej charakterystykę podjętych działań i zastosowanej metody badawczej. W sposób analogiczny przedstawiono wymogi dla prac magisterskich, przy czym studenci powinni wykazać się zaawansowaną wiedzą i umiejętnościami zgodnymi z efektami uczenia się dla danego kierunku studiów, a na kierunkach neofilologicznych znajomością języka obcego na poziomie C1. Treść pracy licencjackiej nie może pokrywać się z zadaniami ocenianymi w ramach innych przedmiotów, a treść pracy magisterskiej dodatkowo z tematem pisanej na studiach pierwszego stopnia pracy licencjackiej. Egzamin dyplomowy składa się z trzech pytań. Na egzaminie licencjackim są to: pytanie z wykazu zagadnień opracowanych dla danego kierunku (min. 20 tematów), pytanie związane z problematyką seminarium oraz pytanie związane z tematyką pracy. Na egzaminie magisterskim jest to jedno pytanie związane z tematyką bądź metodologią pracy oraz dwa pytania dotyczące poszerzonej problematyki związanej z pracą magisterską. Wprowadzono gradację czasową: egzamin licencjacki powinien trwać co najmniej 20 min, a magisterski 30-40 min. Zasady dyplomowania są uszczegółowione w wymogach stawianych pracom w Instytucie Anglistyki. Zgodnie z nimi dyplomowanie odbywa się w obrębie seminariów językoznawczych i literaturoznawczych. Pomija to eksplicitnie dyscyplinę nauki o kulturze i religii, do której również przyporządkowany został kierunek studiów. W wymogach dla prac licencjackich wskazano, że praca powinna stanowić ukierunkowane opracowanie materiału badawczego, spełniające wymogi metodologiczne i umożliwiać studentowi wykazanie się podstawową wiedzą i umiejętnościami zgodnymi z efektami uczenia się określonymi dla kierunku filologia angielska. Nakierowanie pracy na udokumentowanie podstawowej wiedzy i umiejętności nie jest zgodne z poziomem 6 PRK. W przypadku pracy pisemnej nie określono poziomu językowego. Wskazano go dla prac projektowych (C1). Zawężono w stosunku do wymogów wydziałowych możliwości form projektów zgodnie ze specyfiką kierunku studiów. W przypadku prac magisterskich (zgodnie z dokumentem wydziałowym i kierunkowym) praca powinna umożliwiać studentowi wykazanie się zaawansowaną wiedzą i umiejętnościami, co nie jest zgodne

z charakterystyką WG na poziomie 7 wymagającą pogłębionej wiedzy. W dokumencie kierunkowym nie sprecyzowano poziomu językowego prac magisterskich.

Dla seminariów licencjackich i magisterskich nie opracowano jednego wzoru generycznego sylabusu, który mógłby być następnie uszczegóławiany dla danego seminarium, np. w formie dodatkowych informacji dla studentów dotyczących tematyki seminarium. Pracownicy opracowują sylabusy samodzielnie, co skutkuje tym, że studenci w ramach seminariów na danym stopniu mogą osiągać odmienne efekty uczenia się, jeśli chodzi o poziom wiedzy (od podstawowej do zaawansowanej na studiach pierwszego stopnia, od zaawansowanej po pogłębioną na studiach drugiego stopnia).

Oferowane na kierunku seminaria obejmują zagadnienia badawcze powiązane z efektami uczenia się sformułowanymi dla kierunku. Seminaria literaturoznawcze na pierwszego stopnia poświęcone są takim zagadnieniom, jak: reprezentacja rasy w literaturze i kulturze amerykańskiej, najnowsze tendencje i kierunki rozwoju prozy amerykańskiej, brytyjska proza modernistyczna, zasady tworzenia haseł encyklopedycznych, aby stworzyć swój własny artykuł poświęcony wybranemu angielskiemu wierszowi i poddać go krytyce metodologicznej (seminarium projektowe).

Seminaria językoznawcze dotyczą m.in. funkcji języka w dyskursie politycznym, socjolingwistyki, socjofonetyki, pragmatyki oraz akcentów i dialektów języka angielskiego, teorii przekładu, metodyki nauczania języka angielskiego, tłumaczenia z języka staroangielskiego na współczesny angielski (seminarium projektowe).

Na studiach drugiego stopnia seminaria literaturoznawcze poświęcone są m.in. feminizmowi w literaturze, prozie amerykańskiej XX i XXI stulecia, sposobom literackiego przedstawienia traumy, gatunkom literackim (fantastyka, dystopia, utopia), powieści brytyjskiej w XXI wieku.

Seminaria językoznawcze na studiach drugiego stopnia obejmują tematykę językoznawstwa historycznego, kontrastywnego, kognitywnego z wykorzystaniem korpusów językowych, a także wczesnego nauczania języka, semantyki dyskursu, przekładoznawstwa.

Na kierunku powstają też prace z udziałem dyscypliny nauki o kulturze i religii. Na jednym z seminariów na drugim stopniu „studenci zgłębiają wybraną tematykę z zakresu wiedzy o kulturze”, a treści kształcenia obejmują „posthumanizm krytyczny w wybranych tekstach kultury i myśli feministycznej”. Na dyscyplinę tę wskazują takie prace dyplomowe jak: „The Star Image of Hugh Grant in the 1990s and early 2000s” (studia pierwszego stopnia) czy „Constructing Young Black British Identity Through Grime Music and Visuals” (studia drugiego stopnia), oraz wiele prac z zakresu adaptacji (zwłaszcza gdy nie są analizowane adaptacje utworów literackich).

Przyjęte zasady dyplomowania są trafne, gdyż odpowiadają ogólnoakademickiemu profilowi studiów. Wskazują na badawczy charakter prac dyplomowych, również tych w formie projektu, gdyż powinny one co do zasady zawierać opis zastosowanej metodologii. Odnoszą się do zastosowania wiedzy teoretycznej w opracowaniu problemu badawczego, znajomości wybranych zagadnień z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa (pomijają jednak dyscyplinę nauki o kulturze i religii) i ich przedstawienie w pracy dyplomowej, umiejętności analizy tekstów, wyciągania krytycznych wniosków, postawienia problemu naukowego, co implikuje badania podstawowe.

Przyjęte na kierunku zasady oceniania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego uwzględniają sprawdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji w zakresie rozwiązywania problemów badawczych właściwych dla kierunku. Zgodnie z nimi praca podlega ocenie w zakresie konstrukcji pracy, zawartości merytorycznej (w tym: nowatorstwo, zakres samodzielności, kompetencje analityczne i interpretacyjne), zastosowanej metodologii badań, poprawności językowo-stylistycznej (w tym opanowanie stylu naukowego), charakterystyki doboru i wykorzystania źródeł, poprawności redakcyjnej. Aspekty te wskazują, że w procesie dyplomowania nacisk położony jest na badawczy

charakter pracy dyplomowej, również w formie projektu, gdyż formularz recenzji nie różni się w przypadku prac pisemnych o charakterze teoretyczno-analitycznym i prac projektowych.

Niemniej jednak dokumenty powiązane z zasadami dyplomowania są wewnętrznie niespójne, co nie gwarantuje zapewnienia potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów zarówno w odniesieniu do poziomu językowego jak i zaawansowania wiedzy.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zostały opisane w Regulaminie studiów UŁ. Określono w nim warunki zaliczania semestrów, ich powtarzania, skreślenia studenta z listy studentów oraz przeprowadzania egzaminów, w tym egzaminów komisyjnych. Warunki te zapewniają równe traktowanie wszystkich studentów w procesie oceniania efektów uczenia się. Studentom ze szczególnymi potrzebami przysługuje prawo do uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych z udziałem asystenta lub tłumacza języka migowego, a także prawo do uzyskiwania zaliczeń i składania egzaminów w formie alternatywnej. Przed udzieleniem studentowi ze szczególnymi potrzebami zgody na odbywanie egzaminów i zaliczeń w formie alternatywnej Dziekan może zasięgnąć opinii Pełnomocnika Rektora UŁ ds. Osób z Niepełnosprawnościami. Formy wsparcia dla studentów ze szczególnymi potrzebami obejmują dotację podmiotową, którą wydatkować można m.in. na dostosowanie miejsc, harmonogramu i formy zajęć, w tym zajęć indywidualnych; dostosowanie form weryfikacji wiedzy (kolokwium, zaliczeń, egzaminów itp.) do potrzeb i możliwości percepcyjnych osób z niepełnosprawnościami, szczególnie przygotowanie materiałów w formie dla nich dostępnej; zapewnienie w trakcie zajęć, kolokwium i egzaminów usług specjalistów tj. tłumaczy języka migowego, translatorów posługujących się fonogestami, usług lipspeakingu; kompleksowe i umożliwia ich równe traktowanie w procesie weryfikacji efektów uczenia się, w tym poprzez możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia do indywidualnych potrzeb. Ponadto regulamin przyznawania wsparcia dotyczy sytuacji, gdy student występuje o przyznanie dotacji podmiotowej na realizację ww. zadań w celu zapewnienia wsparcia. W przypadku prostych adaptacji metod weryfikacji, np. wydłużenia czasu trwania zaliczenia/egzaminu czy zwiększenia czcionki na pracach pisemnych, występowanie do Akademickiego Centrum Wsparcia o tego typu wsparcie przez studenta jest nadmiarowe. **Rekomenduje się** opracowanie prostszej ścieżki występowania o wsparcie przez studentów w przypadkach adaptacji metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się.

W Regulaminie studiów UŁ określono skalę stosowanych ocen oraz ogólne zasady zaliczania zajęć. Terminy i miejsce egzaminów ustala egzaminator po zasięgnięciu opinii studentów i powiadamia o nich najpóźniej na trzy tygodnie przed rozpoczęciem sesji egzaminacyjnej. Terminarz sesji jest publikowany na stronie wydziałowej. Szczegółowe wymagania i tryb uzyskiwania zaliczeń oraz składania egzaminów z poszczególnych przedmiotów i zajęć, forma zaliczenia lub egzaminu, jego zakres oraz wykaz materiałów źródłowych i podręczników niezbędnych do przygotowania się, są ustalane przez koordynatorów przedmiotów i podawane do wiadomości studentom przez prowadzącego na pierwszych zajęciach z przedmiotu. Postępy studentów monitorowane są na bieżąco na podstawie prac częściowych i aktywności. Ocena podsumowująca postępy jest dokonywana na podstawie zaliczeń i egzaminów.

Istniejące zasady stwarzają warunki do zapewnienia bezstronności, rzetelności i przejrzystości procesu weryfikacji, natomiast nie w każdym przypadku ustalenia pozwalają na zapewnienie wiarygodności i porównywalności ocen, ponieważ nie w każdym sylabusie zajęć zostały określone kryteria oceniania. Porównywalność ocen między określonymi zajęciami jest w związku z tym utrudniona.

We wszystkich kartach zajęć podano, że ocena jest zgodna z regulaminem studiów, czyli skalą ocen 2-5. W części sylabusów podano kryteria opisowe, które umożliwiają porównywalność ocen w ramach

danych zajęć, jak i elementy składowe wpływające na ocenę. Przykładowo, dla zajęć *etyka zawodu nauczyciela* w ocenie pracy pisemnej po uwagę brany jest sposób zaprezentowania tematyki pracy zaliczeniowej i odniesienie do praktyki pedagogicznej w kontekście różnych tekstów kulturowych poruszających daną tematykę, jak i doświadczeń własnych i innych. A kryteria opisowe oceny obejmują: ocena bardzo dobra – student/studentka stosuje ze zrozumieniem terminologię przedmiotu, wskazuje i opisuje treści wyznaczone programem przedmiotu. Dostrzega, definiuje i refleksyjnie analizuje problemy zakreszone wybraną tematyką w kontekście pracy nauczyciela. Dokonuje ich interpretacji w odniesieniu do wybranych ujęć w literaturze przedmiotu zagadnień aksjologiczno-etycznych; ocena dobra - student/studentka opisuje ze zrozumieniem treści przedmiotu, nie zawsze przywołując terminologię. Dostrzega, definiuje i rzeczowo analizuje problemy zakreszone wybraną tematyką w kontekście pracy nauczyciela. W ich interpretacji odwołuje się do potocznej wiedzy własnej; ocena dostateczna – student/studentka opisuje ze zrozumieniem treści przedmiotu językiem potocznym. Dostrzega problemy zakreszone wybraną tematyką w kontekście pracy nauczyciela i je opisuje. Nie podejmuje próby ich interpretacji; ocena niedostateczna – praca studenta/studentki nie spełnia powyższych kryteriów. Tego rodzaju opisowe kryteria podawane są w sylabusach sporadycznie. W części kart pojawia się skala ocen z przeliczeniem na punkty, np. dla zajęć *fonetyka 1* obowiązująca skala to: 5 = 90% - 100%, 4,5 = 84% - 89%, 4 = 77% - 83%, 3,5 = 70% - 76%, 3 = 60% - 69%. W tym przypadku metody weryfikacji to: aktywny udział w ćwiczeniach podczas zajęć, ustne zaliczenie poszczególnych dźwięków, testy pisemne. Nie podano jednak wagi tych trzech składowych. Tam, gdzie podano przeliczenie oceny na procenty są one zbieżne między zajęciami, np. powyższa skala jest stosowana także do oceny egzaminu pisemnego na zajęciach *gramatyka opisowa 2*. W wielu kartach podano minimalny próg zaliczenia – 60% i jest on porównywalny między zajęciami. Są również karty, w których skala jest nieco odmienna, np. *język specjalistyczny B*: 0-59% = 2, 60-74% = 3, 75-89% = 4, 90-100% = 5 (nie odbiega ona jednak znacząco od powyższej, nie uwzględniono w niej ocen 3,5 i 4,5). W tym przypadku ocenę końcową stanowi średnia: ocen z kolokwiów, prac domowych, testu podsumowującego i przygotowanie do zajęć, aktywności. W niektórych kartach podano wagę poszczególnych ocen, np. *pisanie tekstów akademickich 1*: streszczenie: praca domowa (20% oceny końcowej), streszczenie: praca na zajęciach (30% oceny końcowej), co najmniej dwa akapity przedstawiające argumentację; m.in. jeden pisany na zajęciach (50% oceny końcowej). W tym przypadku brak jednak progów procentowych w przeliczeniu na ocenę końcową. Przykładem niemal pełnej informacji dla studentów odnośnie do kryteriów oceniania jest karta zajęć *historia literatur anglojęzycznych*, w której podano próg procentowy na daną ocenę, oraz wagę procentową poszczególnych elementów: egzamin końcowy (40% oceny końcowej), ocena z zajęć to 60% oceny końcowej, na którą składają się obecność i aktywny udział w dyskusji 50% oraz esej argumentacyjny 50% (przy czym brak kryteriów merytorycznych oceny eseju i udziału w dyskusji). Tak sformułowane kryteria ocen, choć nie zawsze pełne, nie są jednak regułą i w wielu kartach brak jest adekwatnych informacji dotyczących progów ocen i kryteriów oceniania.

Przykładowo na studiach pierwszego stopnia: w karcie zajęć *dydaktyka przedmiotu I.3 - historia nauczania języka angielskiego* jako metody weryfikacji wskazano: ocenę projektu, rejestrowanie obecności na zajęciach, rejestrowanie aktywności na zajęciach. Natomiast na ocenę końcową składa się: frekwencja - 10%, udział w dyskusji - 10%, projekt - 80%. Nie podano ani kryteriów merytorycznych, według których oceniany jest projekt, ani progów dla poszczególnych ocen na zaliczenie przedmiotu. W karcie zajęć *dydaktyka przedmiotu I.1 - nauczanie języka w szkole podstawowej* analogicznie nie podano kryteriów ocen ani progów, a jedynie formy weryfikacji: ocena aktywnego udziału w symulacjach klasowych, dyskusji i pokazach/ projektu (konspektu zajęć)/testu. Na studiach drugiego

stopnia na jednym z proseminariów oceniane są: aktywność ucznia, wykonywane zadania, prezentacje, przy czym brak kryteriów ocen i progów zaliczeniowych. W karcie zajęć *metodologia badań językoznawczych* wpisano jedynie: „ocena punktowa z końcowego testu wiedzy”.

Rekomenduje się wprowadzenie pełnych informacji dotyczących kryteriów oceniania w ramach poszczególnych zajęć do sylabusów wszystkich zajęć, aby zapewnić rzetelność, wiarygodność i porównywalność ocen oraz pełną informację dla studentów odnośnie do warunków, jakie muszą spełnić, aby zaliczyć dane zajęcia.

Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania. Praca dyplomowa podlega recenzji przez opiekuna pracy i recenzenta. Wszystkie prace sprawdzane są pod kątem oryginalności i samodzielności systemem antyplagiatowym, co zapewnia wiarygodność oceny samodzielności wykonania pracy.

Student ma zapewniony dostęp do informacji zwrotnej i dokumentacji przebiegu studiów w formie elektronicznej poprzez system USOS, w którym umieszczane są wyniki zaliczeń przedmiotów oraz egzaminów. Prowadzący zajęcia wpisuje do protokołu w systemie USOS wszystkie wystawione oceny niezwłocznie, ale nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia przeprowadzenia zaliczenia lub egzaminu. W przypadku przedmiotu wieloskładnikowego koordynator wprowadza ocenę z przedmiotu do protokołu ogólnego niezwłocznie, najpóźniej w ostatnim dniu sesji poprawkowej. Zasady te funkcjonują obok przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej ich postępów na bieżąco w trakcie trwania semestru. Studenci otrzymują informacje przeważnie w ciągu tygodnia poprzez platformę MS Teams lub drogą mailową (w sposób zanonimizowany), jak również w formie komentarzy na pracach pisemnych, oraz tabel w Excelu z ocenami. Studenci potwierdzili, że informowani są o ocenach częściowych. Wyrazili jednak potrzebę, aby oceny częściowe (otrzymywane z testów śródsesjonalnych, prac domowych i innych metod weryfikacji osiągnięcia przez nich efektów uczenia się) były wpisywane w systemie USOS, aby mogli monitorować swoje postępy. **Rekomenduje się** pełniejsze wykorzystanie funkcjonalności systemu USOS do monitorowania postępów studentów.

Regulamin studiów wskazuje na procedurę odwoławczą w sytuacji konfliktowej, gdy student kwestionuje prawidłowość przebiegu egzaminu. Student składa wówczas do dziekana wnioski o egzamin komisyjny. Dziekan może także zarządzić egzamin komisyjny z własnej inicjatywy. Egzamin komisyjny powinien się odbyć w ciągu dziesięciu dni od daty podjęcia decyzji przez Dziekana. W skład komisji egzaminacyjnej wchodzi dziekan lub upoważniony pracownik samodzielny jako przewodniczący oraz dwóch specjalistów z zakresu przedmiotu objętego egzaminem lub przedmiotu pokrewnego. Uczestnikiem egzaminu komisyjnego, na prawach obserwatora, może być nauczyciel akademicki, który wystawił weryfikowaną ocenę, przedstawiciel samorządu studenckiego i opiekun roku oraz osoba wskazana przez studenta. Za czyn uchybiający godności studenta oraz za naruszenie przepisów obowiązujących w uczelni, w tym za naruszenie praw autorskich, student podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Na kierunku obecnie nie są prowadzone zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Regulamin studiów dopuszcza jednak weryfikację osiągniętych efektów uczenia się w formie zdalnej (egzaminy). W takich przypadkach metody weryfikacji gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów, gdyż egzaminowany posiada stale uruchomiony mikrofon i skierowaną na niego kamerę, przekazujące dźwięk i obraz w formie nieprzetworzonej. Egzaminowany na polecenie egzaminatora udostępnia obraz pomieszczenia, w którym się znajduje lub swojego ekranu. Przed rozpoczęciem egzaminu zdalnego egzaminator sprawdza tożsamość egzaminowanego. Do przeprowadzania takich egzaminów wykorzystywane są wybrane platformy, do których zalogować się można przez system Uczelni.

Do stosowanych na kierunku filologia angielska głównych metod weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się należą: testy końcowe i śródsesestralne, ocena aktywności studentów na zajęciach oraz prace pisemne pisane przez studentów poza zajęciami, a także projekt, prezentacja, dyskusja, udział w zajęciach, przy czym dominującymi formami są testy i różne formy prac pisemnych, a także ocena aktywności na zajęciach, a czasem sama obecność na zajęciach.

Zróźnicowanie i specyficzność, a także skuteczność weryfikacji i ocena stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się nie jest zapewniona w przypadku wszystkich zajęć. Przykładowo metody weryfikacji na zajęciach *film, teatr i sztuka* są zróźnicowane (omówienie wybranego zagadnienia w formie publicznej prezentacji wykonanej przez studenta, zadania pisemne w klasie, esej końcowy, ocena zadań wykonanych w grupach), przy czym nie wiadomo, która metoda weryfikować ma który efekt, ponieważ tego w karcie zajęć nie sprecyzowano. Na zajęciach *fonetyka 1* metody są dostosowane do rodzaju zajęć: zaliczenie nagrań ćwiczonych dźwięków w różnych kontekstach (słowa, frazy, zdania) w ramach prac domowych oraz wszystkich testów pisemnych, a także aktywna obecność na zajęciach. Również w tym sylabusie nie określono, które efekty weryfikowane są za pomocą, której metody. Metody weryfikacji nie zapewniają w tym przypadku oceny stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się, ponieważ żadna z tych metod nie weryfikuje efektu: e6 „jest gotów współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role”, jaki sformułowano dla tych zajęć. Efektu tego nie weryfikuje także żadna z metod dla zajęć *fonetyka 2*: regularny i aktywny udział w zajęciach (dopuszczane 2 nieobecności w semestrze), systematyczne przygotowywanie się do zajęć i wywiązywanie z zadań domowych, testy ustne i pisemne, przy czym wszystkie z tych metod weryfikować mają wszystkie efekty, a nawet więcej (efektów jest 6, a metody weryfikować mają efekty 1-7). Sytuacja, gdy wszystkie efekty weryfikowane są za pomocą tej samej metody lub metod (brak specyficzności metody weryfikacji w stosunku do efektu) jest dość częsta, np. na zajęciach *gramatyka opisowa 2* egzamin pisemny weryfikować ma wszystkie efekty (e1-e7), w tym efekt e7. [student] „wykazuje się kreatywnością, otwartością na odmienność kulturową, umiejętnością samooceny, określania własnych zainteresowań, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów (01A—1A_K05)”. Na zajęciach *gramatyka praktyczna 3* pisemny test śródsesestralny i pisemny test końcowy w założeniu weryfikować mają wszystkie efekty, w tym efekt [student] „Posiada umiejętność realizowania zadań przedmiotowych z partnerem oraz w grupie (01A-1A K01 H1A K01)”. Przykłady te, jak i wiele innych, wskazują na brak dostosowania metod weryfikacji efektów do ich specyfiki w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

W części sylabusów podjęto próbę dostosowania metod weryfikacji do kategorii efektów, jednak pomimo tego weryfikacja ta nie jest odpowiednio zapewniona. Przykładowo na zajęciach *historia i kultura amerykańska* przygotowanie krótkich prezentacji oraz przedłożenie handoutów lub (opcjonalnie) eseju dotyczącego wybranych przez studentów zagadnień z zakresu tematycznego weryfikować ma następujące efekty (abstrahując od ich sformułowania): „e4 - umieć przekazać informacje z zakresu geografii, historii i kultury USA – 01AN_U05; e5 - umieć samodzielnie zdobywać wiedzę i wykorzystywać informacje z różnych źródeł – 01A_U08, 01A_U09; e6 - posiadać umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych na tematy związane z kulturą i życiem codziennym USA – 01A_U07; e7 – być otwartym na odmienność kulturową i mieć umiejętność krytycznego myślenia 01A_K05; e8 – posiadać umiejętność wykorzystywania mediów do zbierania informacji na temat interesujących go zagadnień – 01A_K06”, co jest odpowiednio specyficzne. Test pisemny weryfikuje efekty [student powinien] „e1- dysponować uporządkowaną wiedzą z zakresu historii i kultury amerykańskiej - 01A_W08, e2 - posiadać podstawową wiedzę o wybranych zagadnieniach z zakresu historii amerykańskiej – 01_W09, e3 - mieć podstawową wiedzę o wybranych zagadnieniach kultury

amerykańskiej oraz podstawową orientację w życiu społecznym i kulturalnym oraz instytucjach kultury USA – 01A_W10”, co również jest odpowiednie. Dodatkowo egzamin pisemny oprócz tych 3 efektów weryfikować ma także efekt [student powinien] „e8– posiadać umiejętność wykorzystywania mediów do zbierania informacji na temat interesujących go zagadnień – 01A_K06”, co nie jest możliwe do zweryfikowania za pomocą testu. W przypadku zajęć *warsztat tłumacza* dostosowanie metod weryfikacji do efektów poskutkowało tym, że jeden z efektów nie jest weryfikowany żadną ze wskazanych metod: efekt „E6 - student zna zasady etyki zawodowej tłumacza (01A—2A_K04, 01AT—2A_K01)”. Podobna sytuacja ma miejsce na zajęciach *wstęp do przekładu ustnego*, gdzie zróżnicowane i specyficzne metody weryfikują 10 z 13 efektów sformułowanych dla zajęć. Nie wskazano metod weryfikacji następujących efektów: „e10. wykonuje proste tłumaczenia symultaniczne z języka angielskiego na język polski; 01A—1A_U10, 01A—1A_U11, 01AT—1A_U02, e11. posiada umiejętność współpracy z partnerem podczas tłumaczenia symultanicznego (kabinowego); 01A—1A_K02, 01A—1A_K01, 01AT—1A_K01, e12. uzasadnia wybory tłumaczeniowe dokonane w procesie tłumaczenia; 01A—1A_K03, 01A—1A_K05, 01AT—1A_K02”.

Zdarzają się sytuacje, gdy jedną z metod weryfikacji efektów jest „rejestrowanie obecności na zajęciach”, gdyż „frekwencja” jest jednym ze sposobów i kryteriów oceniania, np. na zajęciach *dydaktyka przedmiotu I.3 - historia nauczania języka angielskiego*. Przy czym nie wskazano w sylabusie, które efekty są weryfikowane tą i pozostałymi metodami (udział w dyskusji, ocena projektu). Samo rejestrowanie frekwencji nie stanowi ani metody oceniania, ani metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, co prawidłowo wskazano w sylabusie zajęć *gramatyka opisowa 3*, gdzie stwierdzono, że „Uczestnictwo w wykładzie nie weryfikuje żadnych elementów kształcenia”. W wielu sylabusach wskazano aktywność studentów jako jedną z metod weryfikacji efektów uczenia się, często również efektów z zakresu wiedzy. Sama aktywność (np. zabieranie głosu, niezależnie od tego, czy wypowiedzi są merytoryczne i prawidłowe) nie stanowi odpowiedniej metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się. **Rekomenduje się** doprecyzowanie, jakie wypowiedzi przyczyniają się do pozytywnej weryfikacji efektów uczenia się (wprowadzenie kryteriów jakościowych) w trakcie dyskusji czy przy rejestrowaniu aktywności studentów.

Okazjonalnie nie można ocenić, czy metody weryfikacji zapewniają skuteczną weryfikację efektów, gdyż takich efektów nie określono w sylabusie, np. dla zajęć *etyka zawodu nauczyciela*.

Z analizy prac etapowych wynika, że zastosowane metody weryfikacji efektów uczenia się nie w każdym przypadku zapewniają weryfikację wszystkich efektów, które powiązano z tymi metodami. Często wynika to ze zbyt dużej liczby efektów przyporządkowanych do danej metody lub z nadmiernego rozbudowania efektów, bądź zbyt dużego poziomu ogólności w ich sformułowaniu. Zasadniczo testy pisemne weryfikują wiedzę i często umiejętności, ale nie kompetencje społeczne.

Metody weryfikacji zidentyfikowane w sylabusach nie zawsze są różnorodne, adekwatne do zakładanych efektów uczenia się i nie zawsze są dla nich specyficzne. Często wszystkie efekty uczenia się, niezależnie od kategorii, weryfikowane są za pomocą jednej metody, najczęściej egzaminu pisemnego lub testu. Brak specyficzności, a co za tym idzie skuteczności, metod weryfikacji efektów uczenia się przejawia się w tym, że w niektórych przypadkach wszystkie efekty weryfikowane są za pomocą tych samych metod.

W przypadku zajęć przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej, takich jak *seminarium licencjackie*, do weryfikacji zakładanych efektów uczenia się zorientowanych na przygotowanie badań, np.: wiedza „e1. ma uporządkowaną wiedzę ogólną, obejmującą terminologię i metodologię z zakresu języka encyklopedycznego i podstawowych założeń tworzenia artykułów encyklopedycznych (01A—1A_W01, 01A—1A_W02), e2. ma podstawową wiedzę o najważniejszych kierunkach rozwoju i nowych

osiągnięciach z zakresu wyżej wspomnianej specjalizacji dyplomowej (01A--1A_W11), e3. ma podstawową wiedzę na temat specyfiki encyklopedii internetowych (01A—1A_W07)”, umiejętności „e4. wykorzystuje terminologię naukową używaną w badaniach literaturoznawczych i kulturoznawczych oraz w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych (01A—1A_U02)”, e5. potrafi przeprowadzić analizę krytycznych tekstów literaturoznawczych i pisemnie podsumować konsensus krytyczny lub zarysować problematykę jego braku (01A—1A_U03, 01A—1A_U08), e6. konstruuje dłuższą wypowiedź pisemną o charakterze naukowym w sposób logiczny i zorganizowany (01A—1A_U05, 01A—1A_U08, 01A—1A_U9, 01A—1A_U12), e7. konstruuje wypowiedź pisemną o charakterze autokrytyki metodologicznej (01A—1A_U07, 01A—1A_U08, 01A—1A_U9, 01A—1A_U12)”, kompetencje „e8. modyfikuje swoje poglądy w konfrontacji z innymi opiniami (01AT—2A_K01, 01A—1A_K05), e9. broni zastosowanych przez siebie rozwiązań (01A—2A_K01, 01A—1A_K05)” zaplanowano ocenę fragmentu pracy, jak również do części z tych efektów ocenę krótkiej prezentacji projektu pracy. Na innych seminariach są to prezentacje i prace pisemne. Metody te umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia i udziału w działalności naukowej. Niemniej jednak sformułowania zawarte w części sylabusów dla studiów I stopnia odnośnie do wiedzy nie zapewniają, że studenci opanowują wiedzę niezbędną do prowadzenia działalności naukowej zgodnie z poziomem 6 PRK.

Metody weryfikacji i oceny dają możliwość sprawdzenia i oceny opanowania języka obcego (języka angielskiego) na poziomie C1 oraz drugiego języka obcego na poziomie B2 (studia pierwszego stopnia) i oraz języka angielskiego na poziomie C2 oraz drugiego języka obcego na poziomie B2 według ESOKJ (studia drugiego stopnia).

Metody weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się w zakresie zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są różnorodne, choć ograniczone i obejmują m.in. ocenę testu pisemnego/ kolokwium/ egzaminu (z pytaniami otwartymi i zamkniętymi), ocenę aktywnego udziału w dyskusjach podczas zajęć, ocenę pracy w grupach, ocenę samodzielnie wykonanych w domu materiałów dydaktycznych, ocenę projektu (np. konspektu zajęć), rejestrowanie obecności na zajęciach. Różnorodność metod weryfikacji efektów uczenia się nie gwarantuje spełnienia reguł i wymagań zawartych w standardach kształcenia, zgodnie z którymi efekty w zakresie wiedzy weryfikowane są za pomocą egzaminu (pisemnego lub ustnego), natomiast efekty związane z umiejętnościami wymagają bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego. Choć poszczególne efekty przedmiotowe są przyporządkowane do wszystkich trzech kategorii efektów w standardzie (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne), to zdarza się, że wszystkie weryfikowane są tymi samymi metodami. Przykładowo, na zajęciach *dydaktyka przedmiotu II.1 - szkoły ponadpodstawowe* wszystkie efekty weryfikowane są za pomocą egzaminu pisemnego, podczas gdy odniesione zostały do kategorii wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Na zajęciach *diagnostyka edukacyjna* wszystkie efekty, przyporządkowane do różnych kategorii w standardzie, weryfikowane są za pomocą testu. Analogiczna sytuacja (test pisemny) ma miejsce na zajęciach *podstawy dydaktyki* oraz *organizacja pracy szkoły z prawem oświatowym*. W przypadku części zajęć, np. *praca z uczniem w szkole podstawowej*, metody weryfikacji efektów co do zasady są prawidłowe, np. kolokwium pisemne dotyczące treści zawartych w zadanej lekturze oraz prezentacja wyników dyskusji/pracy w grupach podczas zajęć. Nie zostały one jednak przyporządkowane specyficznie do konkretnych efektów, nie jest zatem jasne, która metoda weryfikować ma który efekt. Taka sama sytuacja ma miejsce na zajęciach *dydaktyka przedmiotu I.3 - historia nauczania języka angielskiego*, gdzie metody obejmują: ocenę projektu, rejestrowanie obecności na zajęciach i rejestrowanie aktywności na zajęciach. Zaznaczyć należy, jak już wskazano

wyżej, że sprawdzanie frekwencji nie jest metodą weryfikacji efektów uczenia się. Dodatkowo, w przypadku tych zajęć, brak jest metody zgodnej ze standardem umożliwiającej weryfikację efektów w zakresie wiedzy. W przypadku zajęć, dla których zdywersyfikowano metody weryfikacji w odniesieniu do poszczególnych efektów również brak zgodności ze standardem. Przykładowo, dla zajęć *dydaktyka przedmiotu I.2 - nauczanie języka na I etapie edukacyjnym* zaplanowano następujące metody: ocena aktywnego udziału w dyskusjach podczas zajęć, ocena pracy w grupach, ocena samodzielnie wykonanych w domu materiałów dydaktycznych, gdzie wszystkie z nich weryfikują efekty z zakresu wiedzy, odpowiednio ocena aktywności weryfikować ma efekt „1. wymienia obszary edukacji wczesnoszkolnej i podaje ogólny zakres ich treści D.1.W1, D.1.W2, D.1.W3”, ocena pracy w grupach efekt „2. demonstruje podstawowe techniki wizualne, ruchowe i elementy dramy stosowane w kontekście nauczania języka angielskiego D.1.W4, D.1.W5, D.1.W6, D.1.W9”, ocena pracy w grupach i samodzielnie wykonanych materiałów efekt „3. przywołuje wybrane materiały i treści z zakresu muzyki i literatury dziecięcej przydatne w nauczaniu języka angielskiego D.1.W3, D.1.W6”.

Prawidłowe, zgodne z wymogami standardu metody weryfikacji efektów znaleźć można w sylabusie zajęć *dydaktyka przedmiotu I.1 - nauczanie języka w szkole podstawowej*, gdzie efekty z zakresu wiedzy weryfikowane są za pomocą testu, natomiast efekty z zakresu umiejętności za pomocą oceny aktywnego udziału w symulacjach klasowych, dyskusji i pokazach oraz projektu (przy czym część tych efektów weryfikowana jest dodatkowo testem). Zabrakło tu jednak weryfikacji jednego z efektów z zakresu kompetencji społecznych (efekt 12).

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników praktyk. Prace etapowe i egzaminacyjne wskazują na różnorodność stosowanych form, choć zdecydowanie najczęściej stosowaną metodą są testy pisemne. Niemniej jednak uwidacznia się wprowadzanie innowacyjnych metod dostosowanych do tematyki zadań, jak np. projekty twórcze polegające na adaptacji tekstów kultury wraz z opisem metodologicznym. W przypadku prac pisemnych, ich formy (różne zadania testowe, eseje argumentacyjne, tłumaczenia) dostosowane są do tematyki zajęć i w pełni zgodne z sylabusem. Tematyka prac zasadniczo dostosowana jest do poziomu i profilu kształcenia oraz deklarowanych w sylabusach efektów uczenia się, a także dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek. Zdarzają się jednak przypadki, gdy testy są zbyt łatwe w stosunku do poziomu studiów (np. *dydaktyka przedmiotu II* na studiach drugiego stopnia). W większości przypadków prace etapowe dostosowane są do efektów uczenia się w kategoriach wiedzy i umiejętności i prawidłowo weryfikują większość (choć nie w pełni) efektów w tych kategoriach. Prace te (testy pisemne różnego rodzaju) nie weryfikują jednak efektów z zakresu kompetencji społecznych. W niektórych przypadkach, np. na zajęciach *historia literatur anglojęzycznych*, zastosowane metody weryfikacji są adekwatne jedynie w ograniczonym stopniu do wybranych efektów, np. egzamin końcowy weryfikuje jedynie wiedzę encyklopedyczną, natomiast zgodnie z sylabusem przedmiotu jest to narzędzie, które ma weryfikować m.in. efekt „e7 tworzy dobrze rozplanowane, spójne i oparte na samodzielnych przemyśleniach prace pisemne w języku angielskim, w odpowiednim stylu i rejestrze, posługując się poprawnie skonstruowanymi zdaniem, dojrzałą składnią i bogatym słownictwem, oraz dokumentując, że potrafi posługiwać się zarówno cytatami z tekstów źródłowych, jak i z dzieł krytycznych. 02A—2A_U01, 02A—2A_U05, 02A—2A_U13”. Efekt ten weryfikowany jest poprzez esej argumentacyjny, zatem niepoprawnie egzamin końcowy został wskazany jako metoda jego weryfikacji. Zdarzają się przypadki, kiedy prace etapowe weryfikują w pełni tylko wybrane efekty, które mają być daną metodą weryfikowane.

W wielu przypadkach prace pozwalają na ocenę rzetelności i skuteczności metod weryfikacji efektów: podane są kryteria oceny, np. skala punktowa dająca jasną informację na temat systemu oceniania. Przyznana punktacja jest w takich przypadkach prawidłowa. Prace o charakterze dłuższej wypowiedzi pisemnej (esej argumentacyjny) i prace polegające na tłumaczeniu dostosowane są do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscypliny (np. literaturoznawstwo). Eseje argumentacyjne na drugim stopniu studiów wymagają pogłębionej wiedzy oraz umiejętności analitycznych w zakresie literaturoznawstwa; tłumaczenia wykonywane na studiach I stopnia opierają się na dość prostych, standardowych tekstach (choć również wymagają zastosowania rozwiązań kreatywnych). Brakuje jednak jasnych kryteriów ich oceny, np. jakie elementy składowe brane są pod uwagę w ocenie eseju; jakie elementy wpływają na obniżenie oceny tłumaczenia (np. składnia, ortografia, błędne kolokacje, kalki, błędy rzeczowe, itd.). **Rekomenduje się** opracowanie i przekazywanie studentom do wiadomości merytorycznych kryteriów oceniania prac pisemnych innych niż testy oceniane za pomocą skali punktowej.

Przedłożone dokumenty dotyczące praktyk (arkusz ewaluacyjny lekcji w czasie praktyki; recenzja działalności dydaktyczno-wychowawczej praktykanta w szkole; arkusz ewaluacyjny praktykanta w czasie praktyki dydaktycznej ciągłej) nie umożliwiają jakościowej oceny oraz weryfikacji przyjętych dla praktyk efektów uczenia się w sposób kompleksowy. Co za tym idzie metody weryfikacji efektów uczenia się nie zostały dobrane prawidłowo. Arkusz ewaluacyjny lekcji i konspektów, wypełniany przez opiekuna praktyk, nie odnosi się do założonych efektów uczenia się dla praktyk. Na podstawie pojedynczego arkusza (prowadzenie lekcji oraz tworzenie konspektów) nie można stwierdzić czy i jakie postępy poczynił student, zatem metody weryfikacji nie zapewniają kompleksowości oceny weryfikacji zaplanowanych dla praktyk efektów uczenia się. Nie przewidziano dokumentacji i weryfikacji prowadzonych przez studenta obserwacji, co wynika z efektów i treści.

Prace dyplomowe, które powstają na kierunku realizują model pracy badawczej właściwy dla badań podstawowych i spełniają wymagania profilu ogólnoakademickiego. W większości przypadków prace dyplomowe pozwalają zweryfikować zakładane efekty uczenia się, gdyż efekty te zorientowane są na znajomość faktów, obiektów, terminologii i metodologii oraz zastosowanie jej w pracach opisowo-analitycznych typowych dla badań podstawowych w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa, a także z udziałem dyscypliny nauki o kulturze i religii, choć tej ostatniej dyscypliny nie wskazano eksplicitnie w zasadach dyplomowania. Prace dyplomowe w większości przypadków potwierdzają osiągnięcie przez studentów wiedzy i umiejętności właściwych dla 6 i 7 poziomu PRK w stopniu, odpowiednio: zaawansowanym i pogłębionym. Zaznacza się różnica w zastosowaniu metodologii i pogłębieniu badań między pracami licencjackimi i magisterskimi. Wystawione oceny są czasem zawyżone. Recenzje prac są rzetelne i bezstronne, wskazując zarówno na mocne, jak i słabe strony prac. Wyjątek stanowią: praca licencjacka projektowa polegająca na opracowaniu hasła encyklopedycznego oraz jedna z prac językoznawczych na studiach drugiego stopnia. O ile samo hasło opracowane jest bardzo dobrze i może być opublikowane w encyklopedii internetowej, to część metodologiczna pracy (komentarz) jedynie w minimalnym stopniu spełnia wymogi dla pracy na profilu ogólnoakademickim na poziomie 6 PRK. Zarówno język pracy, jak i opis zastosowanej metody w opracowaniu projektu nie świadczą o opanowaniu w stopniu zaawansowanym ani wiedzy, ani umiejętności analitycznych, np. analizy tekstów krytycznych czy tekstów literackich. Jedna z prac dyplomowych na studiach drugiego stopnia (z zakresu językoznawstwa) nie wskazuje na opanowanie przez studentkę w pełni metodologii badań na poziomie 7 PRK – praca w części analitycznej opiera się na subiektywnych ocenach autorki; również pod względem językowym budzi zastrzeżenia, co do opanowania języka akademickiego na poziomie C2.

Studenci są włączani w realizację grantów badawczych, co ma swój wymierny oddźwięk w ich dalszych losach – studenci uczestniczący w grantach badawczych podejmują następnie studia doktoranckie. Studenci są też autorami rozdziałów w monografiach wieloautorских oraz współautorami artykułów naukowych, monografii i słowników. Studenci aktywnie działają w kołach naukowych i włączani są w badania prowadzone przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Na kierunku filologia angielska stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, zapewniające równe szanse kandydatom i umożliwiające ich właściwy dobór, z wyjątkiem studiów drugiego stopnia, gdzie nie jest w praktyce zapewniony dobór kandydatów posiadających odpowiedni poziom wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek. Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów. Przyjęte dla kierunku zasady dyplomowania uwzględniają ogólnoakademicki profil studiów, wskazując na badania podstawowe z zakresu językoznawstwa i literaturoznawstwa, co jest zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się. Na kierunku powstają także prace z udziałem dyscypliny nauki o kulturze i religii, do której również przyporządkowano kierunek, natomiast nie jest ona eksplicitnie uwzględniana w zasadach dyplomowania. Dokumentacja dotycząca dyplomowania nie jest wewnętrznie spójna pod względem poziomu wiedzy oraz języka. Nie jest jasne jaki poziom językowy reprezentować mają studenci na zakończenie studiów, co dokumentować ma m. in. praca dyplomowa. System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się, jednak nie zawsze zapewnia rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w odniesieniu do poszczególnych kategorii: wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne. Ponadto metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach.

Prace etapowe i egzaminacyjne, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie projekty badawcze potwierdzają częściowe osiągnięcie efektów uczenia się zaprojektowanych dla oceniającego kierunku. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Na ocenę kryterium spełnione częściowo zaważyły następujące nieprawidłowości: 1) kryteria rekrutacji na studia drugiego stopnia, które w praktyce nie zapewniają kandydatów posiadających wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie 6 PRK w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów; 2) niespójna dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania; 3) dopuszczanie do powstawania na kierunku prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia, które w części metodologicznej nie są zgodne z charakterystyką WG na poziomie 6 PRK; 4) niespecyficzne dla określonych efektów uczenia się metody weryfikacji ich osiągnięcia, 5)

niezgodne ze standardem metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku przedmiotów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

Zalecenia

1. Sformułowanie warunków rekrutacji dla studiów drugiego stopnia zapewniających, że kandydaci posiadają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne na poziomie 6 PRK w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek studiów.
2. Uspójnienie i uzupełnienie dokumentacji dotyczącej procesu dyplomowania, w tym w szczególności w odniesieniu do poziomu języka, poziomu zaawansowania wiedzy odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia, oraz dyscyplin, w obrębie których możliwe jest powstawanie prac dyplomowych.
3. Zapewnienie powstawania prac dyplomowych na studiach pierwszego stopnia na poziomie 6 PRK.
4. Opracowanie specyficznych metod weryfikacji efektów uczenia się zapewniających skuteczną ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się dla danych zajęć oraz praktyk oraz wyeliminowanie frekwencji jako metody weryfikacji efektów uczenia się.
5. Opracowanie zgodnych ze standardem kształcenia metod weryfikacji efektów uczenia się w odniesieniu do zajęć przygotowujących do zawodu nauczyciela.
6. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Proces dydaktyczny na kierunku filologia angielska jest realizowany przez 72 nauczycieli akademickich będących pracownikami etatowymi Instytutu Anglistyki, 11 osób zatrudnionych na umowę zlecenie, 6 nauczycieli spoza Wydziału Filologicznego prowadzących zajęcia na specjalności nauczycielskiej, 3 doktorantów oraz 5 nauczycieli prowadzących zajęcia z drugiego języka obcego (1 italianista, 1 germanista, 1 romanistka, 2 hispanistów). Wśród pracowników etatowych Instytutu 7 osób posiada tytuł profesora, 21 osób stopień doktora habilitowanego, 34 stopień doktora, a 10 tytuł zawodowy magistra. Nauczyciele zatrudnieni na umowę zlecenie posiadają stopień doktora habilitowanego (1 osoba), doktora (5 osób) i tytuł zawodowy magistra (5 osób). Nauczyciele akademicy Instytutu posiadający stopień lub tytuł naukowy reprezentują następujące dyscypliny naukowe: językoznawstwo (37 osób), literaturoznawstwo (28 osób), nauki i kulturze i religii 2 osoby (przy czym jedna z nich jest także literaturoznawczynią). Nauczyciele zatrudnieni na umowę zlecenie reprezentują następujące dyscypliny: językoznawstwo (3 osoby), literaturoznawstwo (2 osoby) i pedagogikę (1 osoba). Nauczyciele spoza Wydziału Filologicznego reprezentują dyscyplinę pedagogikę (2 osoby), psychologia (2 osoby) i literaturoznawstwo (2 osoby). Wśród nauczycieli Instytutu wszyscy są anglistami.

Nauczyciele akademicy zatrudnieni na stanowiskach badawczo-dydaktycznych posiadają bogaty, aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w następujących dyscyplinach: językoznawstwo,

literaturoznawstwo, nauki o kulturze i religii (w szczególności w zakresie adaptacji) oraz pedagogika i psychologia. Nauczyciele akademicy są kierownikami bądź wykonawcami licznych grantów i projektów badawczych, w tym projektów międzynarodowych, w szczególności w dyscyplinie językoznawstwo. Wśród kadry dydaktycznej znajdują się pracownicy posiadający doświadczenie poza pracą na uczelni jako tłumacze, a także jako nauczyciele języków obcych. Dorobek nauczycieli akademickich w pełni umożliwia prawidłową realizację zajęć związanych z nabywaniem kompetencji badawczych w dyscyplinach, do których przyporządkowano kierunek studiów, tj. językoznawstwie i literaturoznawstwie, a także w naukach o kulturze i religii, szczególnie w odniesieniu do adaptacji.

Struktura kwalifikacji umożliwia prawidłowe prowadzenie zajęć. Kilka osób uzyskało stopnie naukowe stosunkowo niedawno (stopień doktora w 2022 czy w 2023 roku), reprezentując młodą kadrę naukową. W ostatnim dziesięcioleciu ponad 20 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego (w tym 8 w ciągu ostatnich trzech lat), natomiast około 15 stopień doktora (w tym 2 w ciągu ostatnich trzech lat). Wskazuje to na dynamiczny rozwój kadry i podnoszenie kwalifikacji badawczych, choć jest też spora grupa nauczycieli, którzy stopień doktora uzyskali ponad 10 lat temu. Wskazuje to z jednej strony na dbałość o rozwój kadry pod względem naukowym i stabilność zatrudnienia, a z drugiej na potencjał do rozwoju tych pracowników, którzy jeszcze nie uzyskali stopnia doktora habilitowanego.

Jeśli chodzi o liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, to zasadniczo jest ona odpowiednia dla zapewnienia realizacji zajęć. Niemniej jednak w obecnym roku akademickim nie umożliwia ona w pełni prawidłowej realizacji zajęć, gdyż nieobsadzone pozostają następujące zajęcia w semestrze letnim: studia I stopnia: *PNJA wypowiedź ustna 2*, grupa 6; *PNJA – pisanie i argumentacja 2*, grupa 5 i 6; *historia i odmiany języka angielskiego*, grupa 6; *kompetencje językowe tłumacza* - grupa 2, 3, 4; studia drugiego stopnia: *język perswazji w komunikacji publicznej*. Wynika to z faktu, iż 4 osoby przebywają na urloпах naukowych, a 1 osoba na urlopie zdrowotnym. Jednocześnie część pracowników przydzielonych ma stosunkowo niewiele godzin dydaktycznych. Należy przy tym zaznaczyć, że całkowity potencjał kadrowy jest wystarczający do zapewnienia prawidłowej realizacji zajęć. **Rekomenduje się** ściślejsze monitorowanie udzielania urlopów raz przydziału zajęć w odniesieniu do liczebności studentów w danym roku akademickim, aby zapewnić obsadę wszystkich zajęć.

Nauczyciele akademicy prowadzący kształcenie na kierunku to zarówno osoby z bardzo długim stażem pracy na Uczelni (2 osoby posiadają ponad 40-letni staż pracy), osoby z długim stażem pracy między 20 a 30 lat (ponad 15 osób), ze średnim stażem pracy między 10 a 20 lat (ponad 20 osób), a także stosunkowo krótkim stażem do 10 lat (poniżej 5 osób). Nauczyciele akademicy posiadają kompetencje dydaktyczne i udokumentowany dorobek dydaktyczny umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Są autorami słowników wykorzystywanych podczas zajęć dydaktycznych, współautorami podręczników szkolnych i akademickich, uczestnikami projektów dydaktyczno-naukowych w Polsce i zagranicą, twórcami warsztatów edukacyjnych, autorami wielu narzędzi wykorzystywanych w badaniach naukowych i dydaktyce. Niemniej jednak jest grupa nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach dydaktycznych, którzy nie wykazują aktywności w podnoszeniu swych kompetencji dydaktycznych. W kartach zajęć wskazano na różnorodne metody pracy: np. miniwykłady konwersatoryjne z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, burza mózgów, dyskusja (w tym dyskusja panelowa, okrągłego stołu, seminaryjna), praca w parach i małych grupach, praca z podręcznikiem.

Nauczyciele akademicy są bardzo dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć pod względem językowym i merytorycznym. Prawidłowo dobierają materiały dydaktyczne oraz odpowiednio wykorzystują infrastrukturę dydaktyczną. Jednak nie wszyscy stosują zróżnicowane metody, techniki i formy pracy wymienione w kartach zajęć, które odpowiednio aktywizowałyby wszystkich studentów

do pracy i przyczyniłyby się do większej efektywności zajęć. **Rekomenduje się** zachęcanie i motywowanie pracowników do ciągłego podnoszenia swoich kompetencji dydaktycznych poprzez uczestniczenie w warsztatach i szkoleniach dydaktycznych.

Nauczyciele akademicki zostali przeszkoleni do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość i posiadają odpowiednie kompetencje w tym zakresie. Obecnie jednak takie zajęcia nie odbywają się na kierunku (z wyjątkiem wyjątkowych sytuacji, takich jak odrabianie zajęć) a narzędzia do kształcenia na odległość (np. platforma MS Teams) stosowane są pomocniczo do przekazywania studentom materiałów na zajęcia i otrzymywania materiałów od nich oraz do konsultacji.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, a nauczyciele akademicki nie są nadmiernie obciążani nadgodzinami. W większości przypadków przydział zajęć jest zgodny z zainteresowaniami badawczymi i kwalifikacjami prowadzących. Można jednak wskazać pojedyncze przypadki, w których obsada zajęć jest nieprawidłowa. Dotyczy to zajęć *kompetencje językowe tłumacza 1*, które prowadzi mgr pedagogiki i prawa, przy czym brak informacji, czy nauczyciel posiada doświadczenie zawodowe jako tłumacz. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku zajęć elektlywnych *Yiddish language and culture*, które prowadzi magister w zakresie English Studies i brak dalszych informacji dotyczących odpowiednich kwalifikacji do prowadzenia takich zajęć. Ponadto wykłady dla zajęć *historia i kultura brytyjska 1* i *historia i kultura amerykańska* prowadzą literaturoznawczynie z dorobkiem naukowym odpowiednio w zakresie literatury angielskiej i amerykańskiej. W obu przypadkach treści programowe dla wykładów, a także sformułowane dla nich efekty uczenia się powiązane są z efektami kierunkowymi związanymi z historią i dyscypliną naukową historia w charakterystyce WG: student zna i rozumie „złożone zależności między językoznawstwem i literaturoznawstwem a dyscyplinami koniecznymi do poszerzania wiedzy (historia, filozofia i inne wybrane)”. Bogaty dorobek literaturoznawczy prowadzących nie gwarantuje w pełni prawidłowej realizacji zajęć powiązanych z dyscypliną historia.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami. Ponad 50% zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

W programie studiów nie przewidziano prowadzenia zajęć w formie zdalnej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Realizacja zajęć prowadzonych na kierunku w formie kontaktu bezpośredniego jest na bieżąco kontrolowana.

Zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela są prowadzone przez nauczycieli z odpowiednimi kompetencjami i kwalifikacjami. *Etykę zawodu nauczyciela* prowadzi doktor habilitowana w zakresie pedagogiki, *komunikację w edukacji* doktor w zakresie psychologii z wieloletnim doświadczeniem w prowadzeniu warsztatów z zakresu komunikacji, *emisję głosu* doktor w dyscyplinie literaturoznawstwo, która ukończyła kurs z emisji głosu i jest w trakcie studiów zawodowych w zakresie emisji głosu (ukończone dwa semestry), *podstawy psychologii dla nauczycieli* psycholog i psychoterapeuta (z ukończonym m.in. fakultetem z psychodynamicznej psychoterapii dzieci i młodzieży), *podstawy pedagogiki* doktor w zakresie pedagogiki. *Dydaktykę przedmiotu I.1 – historia nauczania języka angielskiego* oraz *dydaktykę przedmiotu I.3 – historia nauczania języka angielskiego* prowadzi doktor językoznawstwa (anglista) posiadający uprawnienia do prowadzenia szkoleń dla kadry oraz Advanced Teaching Qualification (ścieżka Train the Trainer) z uniwersytetu w Groningen w ramach programu Mistrzowie Dydaktyki. Zajęcia: *dydaktyka przedmiotu I.2 - nauczanie języka na I etapie edukacyjnym, specjalne potrzeby edukacyjne, testowanie i ewaluacja, diagnostyka edukacyjna* prowadzi doktor w zakresie językoznawstwa i jednocześnie magister pedagogiki, której

publikacje związane są z nauczaniem języka na pierwszym etapie edukacyjnym. Zajęcia: *dydaktyka przedmiotu I.2 nauczania języka w szkole podstawowej, planowanie lekcji języka obcego, gramatyka pedagogiczna* (ćwiczenia metodyczne) prowadzi doktor językoznawstwa, której zainteresowania badawcze związane są z glottodydaktyką.

Zatrudnienie w Uczelni następuje w drodze otwartego konkursu, którego procedurę reguluje Statut Uczelni. Z wnioskiem dotyczącym zatrudnienia nowego pracownika do rady wydziału lub dziekana występuje dyrektor instytutu. Rada wydziału ma kompetencje do wydawania opinii o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego, a konkurs rozstrzyga specjalnie powołana komisja konkursowa. W przypadku zatrudnienia pracownika na czas określony w określonych w Statucie przypadkach można odstąpić od przeprowadzenia konkursu. Przy zatrudnianiu nauczycieli akademickich na poszczególnych stanowiskach (możliwe stanowiska to pracownik badawczy, badawczo-dydaktyczny, dydaktyczny,) pod uwagę brane są kwalifikacje, dorobek naukowy, doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne, staż pracy (w zależności od stanowiska), pozytywna ocena w okresowej ocenie pracowniczej (w przypadku zmiany stanowiska). Warunki otwartego konkursu podawane są do publicznej wiadomości, a informacja powinna zawierać, m.in., określenie wymagań stawianych kandydatowi. Dokonując oceny osiągnięć kandydata brane są pod uwagę w szczególności plany rozwoju dyscyplin naukowych oraz prowadzenie badań naukowych w dyscyplinie odpowiadającej kierunkowi studiów, w zakresie niezbędnym do podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych.

Kryteria doboru nauczycieli akademickich są transparentne, adekwatne do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć z wyjątkiem pojedynczych zajęć oraz uwzględniają dorobek naukowy oraz osiągnięcia dydaktyczne.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia angielska mają możliwość uczestniczenia w licznych szkoleniach i warsztatach, z których korzysta duża liczba pracowników. Uczelnia przeprowadziła szereg szkoleń dla wszystkich pracowników dotyczących korzystania z metod i technik kształcenia na odległość (warsztaty). Na bieżąco wsparcie pracownikom zapewnia pełnomocnik Dziekana Wydziału Filologicznego ds. e-learningu. Pracownicy mają także zapewniony dostęp do samouczków i nagrań szkoleń, z których mogą swobodnie korzystać. Ponadto oferowane są cykliczne sesje szkoleniowe. Ważnym elementem wsparcia nauczycieli akademickich był program szkoleniowy w ramach projektu POWR „Mistrzowie Dydaktyki, w ramach którego pracownicy podnieśli swoje kwalifikacje dydaktyczne (4 osoby uzyskały certyfikaty tutorów). Kolejnym programem szkoleniowym, w którym mogli brać udział pracownicy był projekt POWR „Dokształcanie dydaktyczne uczelni”. Oferowane przez Uczelnię szkolenia mają szeroki zasięg i obejmują takie obszary jak: nowe metody nauczania, narzędzia cyfrowe, planowanie zajęć, tworzenie sylabusów, proces oceniania i ewaluacji, a także umiejętności miękkie. Uczelnia zaspakaja potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich, jednak, jak wskazano wyżej, nie wszyscy nauczyciele aktywnie z proponowanej oferty korzystają. Monitorowanie zadowolenia nauczycieli akademickich z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego nie odbywa się w sposób sformalizowany, jednak nauczyciele podkreślają satysfakcję z możliwości wspomagania procesu dydaktycznego takimi narzędziami, co przekłada się na doskonalenie ich wykorzystania w sposób efektywny i odpowiedni do potrzeb nauczycieli i studentów.

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem za pomocą badania ankietowego oraz przez hospitację zajęć. Celem badań sondażowych prowadzonych wśród studentów za pomocą systemu USOS jest zbadanie czy osoba prowadząca zajęcia odnosiła się do studentów z szacunkiem, prowadziła zajęcia w sposób zrozumiały i uporządkowany, stosowała metody pracy adekwatne do formy zajęć

i omawianych treści, prowadziła zajęcia zgodnie z treściami i informacjami zamieszczonymi w sylabusie przedmiotu, efektywnie wykorzystywała czas zajęć, była dostępna podczas konsultacji. Ankieta jest anonimowa, a studenci oceniać mogą wszystkie zajęcia po zakończeniu danego semestru. Mogą również zamieścić swoje uwagi i komentarze. Dodatkowe ankiety przeprowadzane są na koniec roku I i III studiów pierwszego stopnia. Oceniają one poziom satysfakcji studentów. W przypadku tych ankiet oceny są uogólnione (ankieta po 1 roku pozwala na ogólną ocenę kadry dydaktycznej, a nie poszczególnych pracowników, w zakresie umiejętności dydaktycznych, interakcji ze studentami i sumienności pracy). Możliwe jest także przekazanie dowolnych komentarzy. Podobnie jest w przypadku oceny satysfakcji studentów kończących studia I stopnia, gdzie dodatkowo ocenić w sposób ogólny mogą także to, czy kadra dydaktyczna uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, czy pobudza ich do rozwoju naukowego i społecznego, czy jest dla studentów dostępna, czy motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników. Studenci mają zatem do dyspozycji różne narzędzia oceniania pracy nauczycieli akademickich. Na kierunku przeprowadzane są hospitacje zajęć. Są to zarówno hospitacje przeprowadzane przez władze kierunku, jak i tzw. hospitacje koleżeńskie, które umożliwiają podnoszenie kompetencji dydaktycznych poprzez obserwację bardziej doświadczonych pracowników. Po zakończeniu hospitowanych zajęć (w przypadku hospitacji organizowanych przez władze Instytutu) studenci wypełniają dodatkową ankietę dotyczącą danych zajęć, która bada ich opinie na temat: umiejętności prowadzącego zainteresowaniem studentów tematami poruszonymi na danych zajęciach, motywowania do zwiększenia własnej wiedzy/umiejętności, sposobów przekazywania wiedzy przez prowadzącego, przygotowania prowadzącego do prowadzenia i organizacji zajęć. Ponadto studenci oceniają słabe i mocne strony kursu oraz wypowiadają się na temat tego, czy poleciliby kurs i prowadzącego innym studentom.

Wszyscy pracownicy kierunku podlegają ocenie okresowej co cztery lata lub na wniosek rektora. Ocenie podlegają osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne oraz przestrzeganie przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W ocenie okresowej uwzględniane są wyniki ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów i doktorantów.

Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do podnoszenia poziomu dydaktycznego. Nauczyciele informowani są o wynikach hospitacji i ankietach studentów przeprowadzonych na ich koniec.

Uczelnia wspiera podnoszenie kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników na różne sposoby. Ogólnouczelniane Centrum Nauki informuje pracowników o aktualnie dostępnych konkursach na projekty badawcze, prowadzi indywidualne konsultacje, pomaga w przygotowaniu wniosków i umów projektowych. Prowadzi także doradztwo w opracowywaniu indywidualnych ścieżek kariery badawczej. Wsparcie zapewnia także Wydziałowy Zespół ds. projektów. Pracownicy mają nie tylko zapewnione wszechstronne wsparcie w aplikowaniu o zewnętrzne środki na badania, ale także mogą ubiegać się o środki w wewnętrznych konkursach na projekty badawcze w ramach Inicjatywy Doskonałości — Uczelnia Badawcza (IDUB). Dodatkowo środki na projekty badawcze oferowane są z funduszu rozwoju naukowego Wydziału Filologicznego. Pracownicy kierunku skutecznie aplikują o wszystkie wymienione formy wsparcia. Dodatkowo motywowani są do pracy poprzez system nagród Rektora za osiągnięcia naukowo-badawcze (indywidualne i zespołowe, I, II, III stopnia), nagrodę Rektora za osiągnięcia naukowe dla najlepszego naukowca oraz nagrodę Dziekana dla najlepszego pracownika Wydziału Filologicznego. Ponadto 50% pracowników badawczo-dydaktycznych i badawczych Wydziału Filologicznego otrzymuje comiesięczny dodatek motywacyjny na podstawie wewnętrznego konkursu w oparciu o dorobek naukowy za rok poprzedni. Pracownicy wspierani są także finansowo, jeśli chodzi o wyjazdy na konferencje krajowe i zagraniczne oraz szkolenia i warsztaty

podnoszące kwalifikacje i kompetencje. Dofinansowywane są publikacje monografii i artykułów. Wielu pracowników Instytutu, jak już wskazano, uzyskało awanse zawodowe w ostatnich latach.

Realizowana polityka kadrowa sprzyja stabilizacji zatrudnienia i rozwojowi nauczycieli akademickich, o czym świadczy podnoszenie przez pracowników kwalifikacji i zdobywanie kolejnych stopni i tytułów naukowych.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów i reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie. Opracowano procedurę antydyskryminacyjną i antymobbingową, powołano Koordynatora ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji i Mobbingowi, Zespół ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji oraz Komisję Antymobbingową. Dodatkowo od roku 2022 realizowany jest Plan na rzecz równych szans.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na kierunku filologia angielska zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Polityka kadrowa co do zasady zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, jednak zdarzają się pojedyncze przypadki nieprawidłowo obsadzonych zajęć. Polityka kadrowa uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) nieprawidłowej obsady pojedynczych zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie prawidłowej obsady zajęć, dbając o zgodność dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego z treściami i efektami uczenia się każdego z zajęć.

2. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura przeznaczona do prowadzenia dydaktyki oraz badań naukowych na ocenianym kierunku zlokalizowana jest na kampusie Uniwersytetu Łódzkiego w nowoczesnym i przestronnym budynku, gdzie znajduje się również biblioteka wydziałowa udostępniająca zbiory dedykowane kierunkowi, która działa w sieci bibliotek Uczelni i umożliwia również korzystanie z wszystkich zasobów zgromadzonych przez Uczelnię. Sale dydaktyczne ulokowane w sześciokondygnacyjnym budynku Jednostki posiadają zróżnicowaną pojemność oraz przeznaczenie. To sale wykładowe, seminaryjne, ćwiczeniowe, laboratoryjne, komputerowe. Ich liczba oraz wielkość pozwalają na komfortowe planowanie dydaktyki - umożliwiają prowadzenie wykładów, ćwiczeń, seminariów, zajęć z wykorzystaniem technologii informacyjnej, a także laboratoryjnych zajęć językowych – fonetycznych oraz tłumaczeniowych. W budynku Wydziału zlokalizowane są również pomieszczenia obsługi administracyjnej kierunku, gabinety kadry akademickiej oraz sale audytoryjne. Wszystkie sale wyposażone są w sprzęt multimedialny umożliwiający prowadzenie nowoczesnej dydaktyki np. rzutniki, ekrany, komputery, TV, elektryczne ekrany, wzmacniacze, panele dotykowe, mikrofony bezprzewodowe itp.

W obrębie budynku zapewniony jest wysokiej jakości szerokopasmowy dostęp do internetu bez jakichkolwiek ograniczeń – dla studentów, kadry, gości Uczelni.

Zajęcia sportowe zapewniane są w budynkach i pomieszczeniach zgodnych z potrzebami kształcenia, a studenci mogą korzystać z urozmaiconego wyposażenia i w ramach zajęć uprawiać wiele różnorodnych dyscyplin sportowych, jak również odbywać ćwiczenia ogólnorozwojowe.

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie są w większości zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej oraz zawodowej oraz umożliwiają osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Problemem jest jednak brak sali specjalistycznej, która umożliwiałaby prowadzenie zajęć dla specjalizacji nauczycielskiej w zakresie nauczania małych dzieci oraz na I etapie edukacyjnym, co nawiązywałoby wprost do założenia widocznego w koncepcji kształcenia, która oprócz przygotowania do pracy w szkole, daje absolwentowi również kompetencje do nauczania małych dzieci oraz na I etapie edukacyjnym. Brak zatem typowej pracowni językowej, symulującej warunki edukacji szkolnej w zakresie nauczania języka obcego. **Rekomenduje się** dostosowanie pracowni w taki sposób, aby umożliwiała prowadzenie zajęć praktycznych w zbliżonych do rzeczywistych warunkach i posiadała na przykład tablicę interaktywną z właściwym dla etapów

edukacyjnych oprogramowaniem w zakresie nauki języków obcych, typowe pomoce do nauczania języków obcych, zasoby drukowane, wizualne itp.

Do dyspozycji podczas zajęć przeznaczono nie tylko typowe oprogramowanie biurowe umożliwiające prezentowanie treści w sposób atrakcyjny i nowoczesny. Wykorzystywane jest również oprogramowanie służące zarówno celom badawczym, jak i dydaktycznym, laboratoria do nauki tłumaczeń – ustnych oraz pisemnych, które zbliżone są do autentycznych warunków pracy zawodowej tłumacza i umożliwiają dodatkowo prowadzenie dydaktyki tłumaczeń.

Do dyspozycji studentów podczas zajęć oddaje się programy wspomagające tłumaczenie udostępniane powszechnie w internecie jako „free-ware” i oferowane w otwartych licencjach. Opisana infrastruktura jest nowoczesna i dostosowana do liczby studentów na kierunku.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne i nie odbiegają od aktualnie używanych w działalności naukowej. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk badawczych, komputerowych, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup. Warunki te umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz zapewniają warunki do samodzielnej pracy badawczej studenta, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Zasoby biblioteczne Uczelni obejmują 3,4 mln woluminów, 585 tys. czasopism, dostępny do blisko 130 baz elektronicznych, zbiory historyczne w postaci starodruków. Jak już wspomniano, zasoby te gromadzone i udostępniane są w sieci bibliotek, której częścią jest Biblioteka Wydziału Filologicznego obejmująca przestronne pomieszczenia: czytelnia z wolnym dostępem do księgozbioru, dwa magazyny biblioteczne, a także odrębnie - wypożyczalnię. W niej udostępnia się blisko 240 tys. woluminów, w tym ok. 40 tys. dedykowanych ocenianemu kierunkowi. Księgozbiór jest systematycznie aktualizowany z liczbą ok. 100 pozycji rocznie do wykorzystania w dydaktyce i badaniach na filologii angielskiej. W zasobach udostępnianych studentom w czytelni biblioteki jednostki znaleźć można specjalistyczne pozycje naukowe i podręczniki akademickie z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek, w tym najliczniej reprezentowanego literaturoznawstwa, językoznawstwa, nauk o kulturze i religii. W celu wypożyczenia książek do domu studenci korzystają z wypożyczalni zlokalizowanej w sąsiednim budynku albo z nowoczesnego rozwiązania, którym jest książkomat umożliwiający zamawianie i zwrot książek o dowolnej porze dnia. Zbiory czasopism obejmują wszystkie istotne czasopisma humanistyczne, w tym także czasopisma anglojęzyczne, zagraniczne. W zbiorach znajdują się również liczne pozycje do praktycznej nauki języka angielskiego, w tym dotyczące rozwijania poszczególnych kompetencji językowych receptywnych i produktywnych.

Czytelnia dysponuje blisko 70 miejscami do pracy z księgozbiorem, w tym 21 miejscami do pracy indywidualnej, a także 7 stanowiskami skomputeryzowanymi z dostępem do internetu, a co za tym idzie również do katalogu bibliotecznego, baz pełnotekstowych, repozytorium bibliotecznego i systemów usługowych Uczelni. Zasoby elektroniczne dostępne są w sieci uniwersyteckiej lub z komputerów domowych. Biblioteka zapewnia także wirtualny dostęp do najważniejszych czasopism humanistycznych. Udogodnienia dla czytelników obejmują nie tylko wolny dostęp do półek, ale również wyposażenie w samoobsługowe urządzenie kopiujące na karty magnetyczne. Godziny otwarcia bibliotek zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Lokalizacja biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni oraz udogodnienia dla użytkowników spełniają wymagania jakościowe i umożliwiają komfortowe korzystanie z zasobów.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa oraz biblioteczna oraz zasady korzystania z niej przez studentów i kadre są zgodne z przepisami BHP.

Infrastruktura informatyczna jest dobrze rozwinięta. Studenci nie posiadają jednak dostępu do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp.

Rekomenduje się udostępnianie infrastruktury specjalistycznej i komputerowej dla studentów poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów itp.

Infrastruktura naukowa, dydaktyczna i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, jednakże dostosowania te nie mają charakteru systemowego. W Uczelni zlikwidowano bariery architektoniczne - dostosowano dla osób z niepełnosprawnością ruchową komunikację w budynku, miejsca parkingowe, sanitariaty. W bibliotece wydzielono i oznakowano miejsce pracy dla osoby z niepełnosprawnością ruchową oraz zainstalowano punkt nawigacyjny dla osób z dysfunkcją narządu wzroku. Rozwiązania te, choć właściwe, nie dotyczą wszystkich podstawowych rodzajów niepełnosprawności, gdyż na przykład osoba z dysfunkcją narządu słuchu lub wzorku lub z dysfunkcjami kończyn górnych nie ma możliwości skorzystania z dostosowań na miejscu, pomimo że takie dostosowania Uczelnia gromadzi w wypożyczalni sprzętu dla osób z niepełnosprawnością (np. indywidualne pętle indukcyjne, specjalistyczne laptopy, klawiatury, myszy) i udostępnia do wypożyczenia przez studentów. Takie rozwiązanie nie umożliwia skorzystania z dostosowań na miejscu i od ręki. Wymaga podjęcia dodatkowych działań przez osobę z niepełnosprawnością, które mogą mieć miejsce jedynie pod warunkiem, że osoba ta wie, iż wypożyczalnia sprzętu istnieje i potrafi samodzielnie do niej dotrzeć. Uczelnia, bowiem, nie informuje w sposób otwarty o takiej możliwości (np. za pomocą właściwie przygotowanej informacji drukowanej w miejscu umożliwiającym osobie z niepełnosprawnością podjęcie działań). Należy odnotować tutaj, że zarówno budynek Jednostki, jak i biblioteka mają charakter budynku użyteczności publicznej i wsparcie dla osób z niepełnosprawnością powinno być skierowane nie tylko do studentów z niepełnosprawnością, których Uczelnia prawidłowo informuje o możliwości skorzystania z dostosowań, ale również do innych osób korzystających z infrastruktury, w tym kandydatów na studia czy gości Wydziału.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w wielu salach dydaktycznych nie wyodrębniono i nie oznakowano miejsca dla osoby z niepełnosprawnością. Prawidłowo wydzielono miejsce takie w laboratorium kabinowym, ale na przykład w sali amfiteatralnej, gdzie miejsca dla słuchaczy dostępne są ze schodów, takiego miejsca nie wskazano. **Rekomenduje się** zastosowanie systemowego, kompleksowego i jednolitego rozwiązania w zakresie dostępności infrastruktury dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, włączając dostosowanie sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, oraz pomieszczeń obsługi do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym poruszających się na wózku, aby mogły w pełni korzystać z infrastruktury dydaktycznej oraz administracyjno-usługowej udostępnianej w celu realizacji kształcenia na kierunku, a także właściwe oznakowanie miejsc dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami.

W przypadku stosowania elementów kształcenia na odległość, np. do komunikacji z nauczycielami czy w celu korzystania z dedykowanych materiałów dydaktycznych, studenci mają zapewniony dostęp do wszelkich koniecznych elementów struktury informatycznej. Stosowane narzędzia i oprogramowanie w zakresie nauczania na odległość umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Infrastruktura ta jest dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są bardzo bogate i urozmaicone, znacznie przewyższające standardowe zapotrzebowanie z perspektywy wymogów programowych ocenianego kierunku. Studenci posiadają pełny dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach, które jest zgodne z wytycznymi w sylabusie co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej i umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć dydaktycznych. Księgozbiór jest na bieżąco aktualizowany, rozbudowywany i uatrakcyjniany.

Zasoby biblioteczne udostępniane są w formie tradycyjnej, a także elektronicznej. Biblioteka, poza tradycyjnym zakresem działalności usługowej, udostępnia zbiory również poprzez zamieszczanie materiałów w repozytorium, wykonywanie skanów materiałów. Stanowi to również wsparcie procesu dostosowania liczby egzemplarzy w zasobach bibliotecznych do procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów, a także dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub sprawujących opiekę nad małymi dziećmi.

W bibliotece funkcjonuje system biblioteczno-informacyjny, umożliwiający szybki dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb, wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, a także działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek, w tym w szczególności dostępu do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach. Dzięki działalności biblioteki, studenci i kadra badawczo-dydaktyczna posiadają dostęp do światowych zasobów informacji naukowej za pośrednictwem licencjonowanych serwisów elektronicznych, książek i czasopism.

Korzystanie z zasobów bibliotecznych jest w pełni możliwe przez osoby z niepełnosprawnością poprzez m.in. wolny dostęp do półek z właściwie zorganizowanymi korytarzami komunikacyjnymi, zdalny dostęp do zasobów, stanowisko w czytelni dostosowane do potrzeb osoby z niepełnosprawnością ruchową, możliwość skorzystania z wypożyczalni sprzętu umożliwiającego dostosowania, system nawigacyjny, zamawianie materiałów bibliotecznych.

Uczelnia zapewnia szereg różnorodnych materiałów dydaktycznych opracowanych w formie elektronicznej, które udostępnia studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pośrednictwem platformy.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy, gdyż obejmują miejsca, np. poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w których standard nie jest realizowany. **Rekomenduje się** pełne dostosowanie infrastruktury miejsc, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela do reguł i wymagań zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Uczelnia prowadzi bieżące przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym stosowanej w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów, potrzeb osób niepełnosprawnością. Procedury prowadzenia bieżących przeglądów są realizowane przez osoby odpowiedzialne za poszczególne

elementy czy zakresy funkcjonalności, odnoszą się do wszystkich elementów infrastruktury odgrywających istotną rolę w realizacji procesu dydaktycznego, samodzielnej nauki/ prowadzenia badań, a także odpoczynku i rekreacji studentów na terenie jednostki. Brakuje jednak przeglądów systemowych i systematycznych - stosowane metody bieżącej weryfikacji nie są pełne, gdyż nie umożliwiają kompleksowej ewaluacji infrastruktury pod kątem potrzeb kierunku i jego rozwoju, w tym ustalania zakresu, warunków i trybu doskonalenia infrastruktury.

Procedury przyjęte w Uczelni nie przewidują udziału nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, jak również studentów, w okresowych przeglądach infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych. Studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat infrastruktury w dorocznych ankietach. Nie są informowani, w jaki sposób mogą mieć wpływ na rozwój tej infrastruktury np. zasobów bibliotecznych czy oprogramowania. **Rekomenduje się** wprowadzenie systemowej, kompleksowej i systematycznej ewaluacji infrastruktury pod kątem potrzeb i rozwoju kierunku, w której brać będą udział władze Jednostki, nauczyciele akademicy i studenci kierunku oraz wykorzystywanie wyników tej ewaluacji w celu jej doskonalenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie są w pełni zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy, gdyż obejmują infrastrukturę podmiotów, np. poradni psychologiczno-pedagogicznych, w których realizacja standardu nie ma miejsca.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym bieżącym przeglądom, jednak w ograniczonym zakresie, a studenci w nich nie uczestniczą. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. W gronie tym znajdują się przede wszystkim szkoły, adekwatne dla prowadzonej specjalności nauczycielskiej na studiach pierwszego i drugiego stopnia, a także biura tłumaczeniowe, właściwe z uwagi na specjalność tłumaczeniową. Rodzaj, zakres i zasięg działalności tych instytucji jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany: językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz nauk o kulturze i religii, które są reprezentowane przez np. Dom Literatury w Łodzi. Przedstawiciele tych organizacji konsultują program studiów, kształt sylwetki absolwenta, cele kształcenia. Nie odbywa się to jednak w sposób systemowy poprzez na przykład wspólne spotkania i dyskusje i nie ma charakteru systematycznego, a przypadkowy i wybiórczy. Zgłaszane uwagi dotyczą raz wycinka programu, kiedy indziej koncepcji i są głosem indywidualnego interesariusza, a nie wypracowanym stanowiskiem grona interesariuszy wspierających kierunek, co jest źródłem zagrożenia dla stabilności programu i kierunku jego doskonalenia i rozwoju. Dodatkowo, żaden z interesariuszy kierunku nie bierze udziału w sformalizowanej współpracy w ramach Rady Biznesu i Pracodawców. Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że pomimo prowadzenia konsultacji z otoczeniem, nie można ich uznać za w pełni efektywne i skuteczne. **Rekomenduje się** usystematyzowanie współpracy z interesariuszami i udoskonalenie jej w taki sposób, aby możliwe było wspólne wypracowanie przez interesariuszy stanowiska oraz postulowanie zmian w zakresie projektowania i realizacji programu studiów.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest systematyczna i stała, w szczególności w zakresie specjalności nauczycielskiej, gdzie regularnie odbywają się praktyki psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktyczne w szkołach różnego typu. Współpraca w ramach praktyk w chwili obecnej dotyczy również praktyk zawodowych obowiązujących dla poprzedniego programu studiów – tłumaczeniowych. Formy współpracy w odniesieniu do kształcenia na kierunku nie są urozmaicone. To głównie praca nad programem oraz praktyki zawodowe lub nauczycielskie. Dodatkowo, w ramach pełnienia przez Uczelnię III misji szkoły wyższej, m.in. w aspekcie kulturotwórczego charakteru działań prowadzonych na kierunku na rzecz otoczenia zewnętrznego, podejmowane są różnorodne inicjatywy i ma to miejsce w sposób systematyczny. Wymienić tu można obejmowanie opieką naukową uzdolnionych uczniów szkół ponadpodstawowych, pracę nauczycieli akademickich na rzecz ogólnopolskiej olimpiady języka angielskiego, prowadzenie warsztatów i wykładów dla uczniów, seminaria dla nauczycieli języka angielskiego i wiele innych. Niemniej jednak, w kontekście potrzeb

programu studiów, współpraca ta nie przyjmuje zróżnicowanych form. Zabrakło na przykład wizyt studyjnych, wolontariatów studenckich, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu regularnych zajęć itp. **Rekomenduje się** dywersyfikację form współpracy z interesariuszami adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się.

W przypadku ograniczeń zewnętrznych, Uczelnia prawidłowo zapewnia udział interesariuszy, w tym pracodawców w różnych formach współpracy wykorzystując do tego kontaktu efektywnie metody i narzędzia komunikacji na odległość.

Przyjęte w Uczelni regulacje jakościowe w sposób nieprecyzyjny odnoszą się do kwestii monitorowania udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programów studiów oraz wpływu współpracy na rozwój kierunku. Wprawdzie Uczelnia dokonuje przeglądów tej współpracy, identyfikuje i obserwuje rozmaite jej formy, ewaluacja ta jednak nie pozwoliła na identyfikację zaistniałych problemów np. małego zróżnicowania form współpracy czy braku systemowego rozwiązania w zakresie tej współpracy. Zabrakło tu oceny skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Studenci biorą udział w tej ocenie, ale w sposób niepełny – mają możliwość ocenić pracodawcę jedynie studenci realizujący praktykę, czyli przygotowujący się do pełnienia roli nauczyciela. Pozostali nie mają takiej możliwości i nie mogą wypowiedzieć się na temat doboru interesariuszy dla kierunku, potrzeb dotyczących współpracy, form współpracy itd. **Rekomenduje się** poszerzenie zakresu przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w taki sposób, aby odnosiły się one do programu studiów, obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Następnie, **rekomenduje się** wykorzystywanie wyników tych przeglądów do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu. Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Proces umiędzynarodowienia na kierunku filologia angielska realizowany jest w kilku obszarach. Przede wszystkim studia kończą się na kierunku z kompetencją językową w języku angielskim na poziomie C1 (na studiach pierwszego stopnia) i C2 (na studiach drugiego stopnia). Taki poziom kompetencji językowych pozwala na prowadzenie zajęć z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa i kultury w języku obcym. W języku angielskim powstają też prace dyplomowe na kierunku. Co więcej, prowadzenie kluczowych zajęć w języku angielskim umożliwia udział w tych zajęciach studentom zagranicznym uczestniczącym w programach wymiany.

Uczelnia dynamicznie i skutecznie realizuje współpracę z uczelniami zagranicznymi. Obejmuje ona szereg uczelni w ramach programu Erasmus+, w tym, co zasługuje na szczególne podkreślenie, uczelnie irlandzkie: University College Dublin i Limerick University, oraz poza nim, np. z Ulster University w Wielkiej Brytanii. Ważną z naukowego i dydaktycznego punktu widzenia jest również umowa z ZHAW Zurich University of Applied Sciences w ramach Swiss-European Mobility Programme SEMP, jako że jednostka ta specjalizuje się w tłumaczeniach oraz szeroko pojętej komunikacji instytucjonalnej i medialnej.

Kluczowa dla umiędzynarodowienia kierunku jest współpraca w ramach sieci dziesięciu europejskich uczelni UNIC (European University of Post-Industrial Cities), umożliwiająca wirtualną i tradycyjną mobilność studentów. W ramach tej sieci, przygotowywany jest również program studiów z podwójnym dyplomem z Uniwersytetem w Bochum (RuhrUniversität Bochum). Z oferty wymiany międzynarodowej korzystają zarówno studenci, jak i pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Studenci mają możliwość korzystania z mobilności w zakresie realizacji studiów częściowo w uczelniach zagranicznych oraz odbywania stażów i praktyk. Program Erasmus+ cieszy się rosnącą, po okresie pandemicznym, popularnością wśród studentów kierunku – w bieżącym roku na wymianę zostało zakwalifikowanych 13 osób.

Jeśli chodzi o mobilności nauczycieli akademickich, uczestniczą oni zarówno w wyjazdach szkoleniowych jak i dydaktycznych. Pracownicy Instytutu chętnie i często uczestniczą w programach wymiany. W ostatnich latach, za wyjątkiem czasu pandemii, który mocno ograniczył możliwości mobilności, z wyjazdów w ramach programu Erasmus+ korzystało corocznie kilkunastu pracowników. Uczestnictwo w programach wymiany jest jednym z elementów poddawanych ocenie w przypadku przyznawania dodatku motywacyjnego pracownikom badawczo-dydaktycznym i dydaktycznym. Ważnym elementem umiędzynarodowienia są również wizyty zagranicznych naukowców, w tym odwiedzających Uczelnię w ramach programu wymiany Fulbright, którzy wygłaszają wykłady i prowadzą zajęcia i seminaria ze studentami.

O możliwości ubiegania się o udział w różnych programach mobilności studenci informowani są poprzez stronę internetową, a także podczas spotkań organizowanych regularnie na Wydziale Filologicznym przez koordynatora ds. programu Erasmus oraz Centrum Rozwoju Wydziału Filologicznego.

Monitorowanie współpracy z uczelniami zagranicznymi dokonywane jest przez Biuro Współpracy z Zagranicą. Osoby korzystające z wymian międzynarodowych opiniują stopień i formy umiędzynarodowienia podczas badań ankietowych. Mimo, że sformalizowana ocena ograniczona jest tylko do tego jednego aspektu, to podejmowane na kierunku działania wskazują na skuteczny monitoring o nieformalnym charakterze, który jak dotychczas jest wystarczający.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów kierunku filologia angielska jest realizowane w sposób systematyczny i stały oraz ma charakter kompleksowy. Formy wsparcia są zróżnicowane i adekwatne do potrzeb studentów wynikających ze specyfiki kierunku i programu studiów. Uczelnia zapewnia odpowiednie instrumenty wsparcia. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów w ramach godzin kontaktowych, na których oferują wsparcie w zakresie osiągania efektów uczenia się, wsparcie dodatkowych aktywności i wsparcie organizacyjne. Studenci mają możliwość podjęcia kontaktu z nauczycielami akademickimi również poprzez uczelnianą pocztę elektroniczną oraz wewnętrzne komunikatory internetowe.

Studenci mają możliwość skorzystania z oferty Biura Karier Uniwersytetu Łódzkiego, które wspiera studentów w wejściu na rynek pracy i rozwój przedsiębiorczości. Biuro Karier oferuje studentom usługi doradztwa zawodowego, coachingu kariery oraz organizuje wiele inicjatyw, szkoleń i warsztatów

rozwijających kompetencje na rynku pracy. W ramach swojej działalności jednostka przekazuje informacje o bieżących ofertach pracy, staży i praktyk. Studenci kierunku filologia angielska są zachęcani do odbycia praktyk nieobligatoryjnych pedagogicznych i niepedagogicznych. Ponadto w Uniwersytecie funkcjonuje Akademia Przedsiębiorczości, do której może dołączyć każdy zainteresowany student. Akademia Przedsiębiorczości stanowi cykl kursów ćwiczeniowo-szkoleniowych.

Studenci mogą liczyć na wsparcie w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej i udziału w procesach naukowo-badawczych. Studenci mają możliwość uzyskania wsparcia organizacyjnego, finansowego oraz merytorycznego w zakresie tworzenia i publikowania artykułów naukowych. Ponadto w Uczelni funkcjonuje program "Studenckie Granty Badawcze". W ramach programu studenci mogą otrzymać środki na realizację autorskich badań, udział w konferencjach naukowych, wydanie publikacji, książki lub napisanie pracy licencjackiej/magisterskiej. Studenci są włączani w realizację projektów badawczych, np. w ramach projektu "CLARIN -BIZ" lub "NCN SONATA". O wsparciu rozwoju naukowego studentów świadczą liczne publikacje studentów - zarówno autorskie, jak i współautorskie. Opracowane artykuły publikowane są w prestiżowych czasopismach, np. "Journal of English Linguistics", a książki ukazują się w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym, np. "Cambridge University Press". Rozwojowi naukowemu sprzyja również aktywność kół naukowych. W Instytucie studenci mają możliwość włączenia się w prace pięciu kół naukowych: Koło Naukowe im. Geoffreya Chaucera, United Students Society, Virginia Woolf's Students' Academic Society, Literature & Art Society oraz The University Playhouse. Koła naukowe otrzymują wsparcie organizacyjne, finansowe i merytoryczne.

Wsparcie dla studentów wybitnych jest realizowane w szeroki sposób. Oprócz ustawowego stypendium rektora studenci wyróżniający się mogą liczyć na dwie formy honorujące osiągnięcia: list gratulacyjny rektora oraz medal za chlubne studia. Ponadto studenci angażujący się w działalność rozwojową, sportową i promocyjną Uniwersytetu mają możliwość otrzymania Medalu Universitas Lodziensis Alumno Laude Dignissimo. Uczelnia wspiera studentów wybitnych w ubieganiu się o przyznanie stypendium Ministra Edukacji i Nauki.

W ramach oferowanego systemu wsparcia studenci mogą skorzystać z szerokiej oferty animowania ruchu studenckiego. Studenci mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań pozanaukowych w Akademickim Chórze UŁ, Akademickim Zespole Pieśni i Tańca UŁ "KUJON", Zespole Bałatajki, Akademickim Związku sportowym czy podcaście "Uniwersytet Łódzki na fali". Organizacje otrzymują wsparcie organizacyjne, finansowe i merytoryczne. Ponadto rozwojowi w działalności pozanaukowej sprzyjają wydarzenia wydziałowe, w tym m.in. cykliczne spotkania z twórcami kultury.

Uczelnia dedykuje wsparcie dla samorządności studenckiej. Nawiązane partnerskie relacje pozwalają władzom Uczelni poznawać oczekiwania studentów kierunku i dzięki temu odpowiednio profilować ofertę wsparcia. Samorząd posiada swoje przedstawicielstwo w uczelnianych organach, ciałach koleżeńskich i zespołach (Rada Uczelni, Senat, Komisja ds. Jakości Kształcenia, Studencka Rada ds. Jakości Kształcenia, Rada Wydziału). Uczelniana Rada Samorządu Studentów rozwinęła zaawansowaną strukturę, kompleksowo odnoszącą się do całości spraw studenckich. Samorząd uczestniczy w podejmowaniu decyzji w zakresie spraw zarówno całej Uczelni jak i Wydziału, w tym w sprawach związanych z pomocą materialną dla studentów, ewaluacją wewnętrzną Uczelni, a także bierze udział przy powstawaniu programów studiów. Samorząd studencki na Wydziale Filologicznym korzysta z pokoi samodzielnej pracy studentów, nie ma swojego pomieszczenia, w którym mogłyby przechowywać dokumentację i pracować. Podobnie jest w przypadku innych organizacji studenckich,

np. kół naukowych. **Rekomenduje się**, aby w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia dla organizacji studenckich Uczelnia przeznaczyła pomieszczenie do ich wyłącznego użytku.

Studenci będący w ciężkiej sytuacji materialnej mogą ubiegać się o pomoc materialną i zapomogi wynikające z obowiązków ustawowych. Stypendia przyznaje komisja stypendialna, a odwołania są rozpatrywane przez odpowiednie gremium odwoławcze, których większość członków stanowią studenci. Za wsparcie studentów z niepełnosprawnościami odpowiada Akademickie Centrum Wsparcia Uniwersytetu Łódzkiego. Jednostka zapewnia studentom szeroką pomoc w sprawach kształcenia i adaptacji w środowisku akademickim oraz prowadzi wypożyczalnię sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami. Centrum oferuje wsparcie w zakresie codziennej organizacji pracy studentów z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie asystentów, transportu dla studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi czy usługi tłumacza Polskiego Języka Migowego. Dodatkowo Centrum organizuje bezpłatne wyjazdy integracyjne dla studentów z niepełnosprawnościami. Ponadto w Uczelni powołano Pełnomocnika Rektora UŁ ds. studentów z niepełnosprawnościami, a na Wydziale Filologicznym - Pełnomocnika Dziekana ds. osób z niepełnosprawnościami w celu koordynowania działań na rzecz tej grupy studentów.

Studenci filologii angielskiej mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków do władz uczelni i Rady Studentów. W Uczelni funkcjonują rzecznik dyscyplinarny wraz z odpowiednimi komisjami dyscyplinarnymi.

System wsparcia jest monitorowany przez Uczelnię na bieżąco. W celu pozyskania danych prowadzone są badania ankietowe wśród studentów kierunku. Wyniki tych badań są wykorzystywane do działań doskonalących i naprawczych, między innymi zmiany obsady nauczycielskiej lub wprowadzenia zmian w programie studiów. Są również przeprowadzane przeglądy wsparcia administracyjnego oferowanego studentom i satysfakcji z obsługi działów administracyjnych.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione

Uzasadnienie

System wsparcia studentów na wizytowanym kierunku działa w sposób kompleksowy, jest on adekwatny do potrzeb studentów. Uczelnia wspiera studentów i oferuje im rozwiązania pozwalające na pogłębienie rozwoju naukowego. System wsparcia uwzględnia rozwiązania dla studentów wybitnych i wspiera w osiąganiu wysokich wyników w nauce. Studenci mają zapewnioną przestrzeń do realizacji swoich projektów i działań. Uwzględnione są zróżnicowane i indywidualne potrzeby studentów, w tym studentów znajdujących się stale lub przejściowo w trudnej sytuacji życiowej, a także studentów z niepełnosprawnościami. System wsparcia podlega monitoringowi, a wyniki tych badań są wykorzystywane do doskonalenia jakości kształcenia i systemu wsparcia. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczącą zdiagnozowanego uchybienia, która nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Strona internetowa Uniwersytetu Łódzkiego jest dostępna publicznie dla wystarczająco szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Znaleźć na niej można odpowiednie zakładki, mające założeń zapewnić dostęp do informacji o studiach dla szerokiego grona odbiorców, takich jak kandydaci na studentów, studenci, pracownicy, absolwenci, interesariusze zewnętrzni. Strona zawiera m.in. zakładki dla kandydatów, studentów, doktorantów i absolwentów. Obok użytkownik może wybrać interesujący go wydział. Strona dostępna jest w językach polskim i angielskim. Strona jest jednak pozbawiona rozwiązań ułatwiających korzystanie z niej przez osoby niedowidzące tj. ustawienia wysokiego kontrastu, powiększanie liter, tekst alternatywny. **Rekomenduje się wdrożenie rozwiązań ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami korzystanie ze strony internetowej.**

Na stronie Uczelni w sposób dostępny i przejrzysty znaleźć można informacje o kierunku studiów, w tym między innymi: katalog przedmiotów (który w przypadku ocenianego kierunku nie jest kompletny dla całego cyklu kształcenia), zasady i warunki rekrutacji (w tym wymagane dokumenty oraz wysokości opłat), opis procesu dyplomowania, warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się (informacje o procedurach stypendialnych, organizacji praktyk, działalności studenckiej). Podstawowe wskaźniki dotyczące skuteczności kształcenia, Programy studiów, Regulamin studiów oraz Statut Uczelni znajdują się w BIP Uczelni. Odnośnik do BIP UŁ znajduje się na dole strony w postaci przycisku pod rozpoznawalną w Polsce formą graficzną. Dostępny jest dla wszystkich interesariuszy, obecnych i przyszłych studentów, absolwentów, pracowników oraz otoczenia gospodarczo-społecznego.

Na stronie znajdują się również wszystkie dane kontaktowe (bezpośredni mail, telefon) do sekretariatu Rektora, poszczególnych wydziałów i biur Uczelni, samorządu studenckiego oraz pomocy technicznej. Strona internetowa obejmuje informacje dotyczące kształcenia prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego, w tym wykładowców prowadzących zajęcia na danym kierunku, i technicznego w tym zakresie, w przypadku, gdy takie kształcenie jest prowadzone.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	tak
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	tak
3.	Zasady rekrutacji	tak

4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	tak
7.	Aktualne programy studiów	tak
8.	Sylabusy	tak
9.	Kompletność sylabusów	nie
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	tak
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	tak
12.	Erasmus	tak
13.	Most	tak
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	tak
15.	Harmonogram zajęć	tak
16.	Regulamin studiów	tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	tak
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	tak
19.	Biuro Karier	tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	tak
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	tak

System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę dostępności informacji na temat kształcenia. Treść informacji zamieszczanych na stronie internetowej Uczelni oraz na jej stronach w serwisach społecznościowych jest na bieżąco aktualizowana oraz analizowana pod kątem rzetelności zamieszczonych tam informacji. Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których m.in. poprzez ankietowanie uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Uniwersytecie Łódzkim działa przejęty w 2023 roku Systemu Jakości Kształcenia. W jego ramach działa jako organ opiniodawczo-doradczy rektora powoływana przez niego Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia. Do jej zadań należy m.in. opracowanie jednolitych dla Uczelni procedur służących doskonaleniu jakości kształcenia, uwzględniających specyfikę dziedzin i dyscyplin naukowych, w których prowadzone jest kształcenie i narzędzi zapewniania i zarządzania jakością kształcenia oraz opiniowanie programów studiów przed przedstawieniem ich na posiedzeniu Senatu UŁ. System Jakości Kształcenia w UŁ obejmuje m.in. ocenę procesu nauczania. Przy dziekanach działają powoływane przez nich w drodze zarządzenia komisje ds. jakości kształcenia. Powołując komisję, dziekan określa jej skład oraz zadania. Zgodnie z przyjętymi procedurami co najmniej raz w roku akademickim przedmiotem posiedzenia rady wydziału powinna być ocena jakości kształcenia jednostki.

Projektowanie nowych programów studiów i wszelkie zmiany w programach studiów procedowane są wieloetapowo. Inicjatywa wychodzi z katedr, proponowane zmiany są opiniowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, która rekomenduje je Radzie Wydziału Filologicznego UŁ. Następnie programy lub zmiany programowe kierowane są do Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia, która po wprowadzeniu poprawek, korekt, sugerowanych zmian i uzupełnień, rekomenduje program Senatowi UŁ. Uchwała Senatu UŁ formalnie zatwierdza wdrożenie programu studiów. Choć programy studiów i wprowadzane w nich zmiany podlegają kilkuetapowej weryfikacji, to w przypadku ocenianego kierunku nie przyczyniło się to do zdiagnozowania merytorycznych problemów, ale też błędów formalnych takich jak: 1) niespójność regulacji dotyczących procesu dyplomowania w odniesieniu do poziomu języka, poziomu zaawansowania wiedzy, oraz dyscyplin, w obrębie których możliwe jest powstawanie prac dyplomowych; 2) niekompletność sylabusów.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów przyjmowane corocznie uchwałą senatu.

Na kierunku nie przeprowadza się opartej o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, systematycznej oceny programu studiów obejmującej co najmniej efekty uczenia się, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Skutkiem tego nie dostrzeżono np. 1) braku pełnej spójności efektów uczenia się z charakterystykami PRK; 2) innych efektów uczenia się sformułowanych w tzw. skróconych sylabusach objętych programem studiów i sylabusach rozszerzonych publikowanych w USOS; 3) braku

kompletności treści programowych czy 4) niespełniania przez program studiów wszystkich wymagań powszechnie obowiązującego prawa. Należy przy tym podkreślić, że w zespole odpowiadającym za jakość kształcenia na ocenianym kierunku widoczna jest refleksja nad programem studiów, prowadząca do zauważenia, na przykład, nieprzystawalności ogólnouczelnianego wymogu łączenia każdego zajęcia w programie studiów z dyscypliną naukową z przyporządkowaniem kierunku filologia angielska do dyscyplin naukowych.

Udział kadry w ocenie programu studiów zapewniony jest przez procedurę zakładającą kolejne etapy opiniowania zmian w programie studiów od pracowników katedry począwszy. Udział studentów zapewniony jest m.in. przez możliwość ogólnej opinii o wyborze kierunku i ocenie zajęć dotyczącej tematyki zajęć, poziomu trudności, nakładu pracy i procesu oceniania w ankiecie badania satysfakcji studentów. Udział interesariuszy zewnętrznych w ocenie programu studiów ma bardziej incydentalny charakter i polega na konsultacjach ograniczonych do opinii o wprowadzanych zmianach. Przyjmowane zmiany programowe wynikają z wewnętrznych lub zewnętrznych propozycji, ale nie są związane z kompleksową oceną programu studiów i oceną skutków ich wprowadzenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom PKA. Uchybienia wskazane w raporcie z 2017 r. zostały co prawda zniwelowane na poziomie szczegółowym, ale obszary, których dotyczyły poprzednie uwagi krytyczne, np.: sekwencja zajęć, w tym w szczególności w odniesieniu do specjalności nauczycielskiej, metody weryfikacji efektów uczenia się, struktura pracy dyplomowej, w tym w szczególności rozdziału badawczego, zostały objęte zaleceniami również w trakcie obecnej oceny programowej. Wyniki poprzedniej oceny zewnętrznej nie zostały zatem w pełni wykorzystane w doskonaleniu jakości na kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów, ale przyjęte procedury nie zapobiegają w pełni błędom, w tym także formalnym. Na kierunku nie przeprowadza się systematycznej oceny programu studiów opartej o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem studentów i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne, ale nie w pełni wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) nieskuteczności procedur zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz 2) braku systematycznych i kompleksowych ocen programu studiów; 3) braku spójności między programem studiów a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie skutecznej diagnostycznej weryfikacji programów studiów przed przyjęciem ich przez senat Uczelni.
2. Zaleca się wprowadzenie na kierunku systematycznej, kompleksowej oceny programu studiów.
3. Zapewnienie spójności między programem studiów, a sylabusami opublikowanymi w systemie USOS.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń